

ارکان نشراتی اداره ملی ستندرد (انسا)

سال هشتم، شماره نزدھم، ۱۳۹۵

ملی ستندرد ملی

جمهوری اسلامی افغانستان

علامت ستندرد ملی افغانستان

معرف محصولات با کیفیت افغانی

ASQ

ستندرد د مصرف کوونکي لپاره خرنگوالي او

خوندیتوب د ډاډ وسیله

ملی ستندرد

ملی

در برگ های این شماره

مؤسس و صاحب امتیاز: اداره ملی ستندرد (انسا)

سال تاسیس: ۱۳۸۷

مدیر مسؤول: پوهنیار دوکتور مجتبی الرحمن خطیر

هیأت تحریر:

انجینیر عبدالخالق بابر

انجینیر غلام سرور همگام

عبدالقیوم پژواک

دوکتور محمد وکیل رحیمی

دوکتور غلام درویش منصوری

نصرالله صافی

خالده شینواری

برشکی حنیفی

به اهتمام امریت اطلاعات و ارتباط عامه

از تمام خواننده گان گرامی احترامانه تقاضا می شود، تا با نظریات و پیشنهادات

سازنده خویش، ما را در نشر شماره های بعدی این فصلنامه همکاری نمایند.

آدرس: اداره مستقل ملی ستندرد، پارک های صنعتی، سرک کابل - جلال آباد

شماره تماس: (+۹۳) ۰۷۵۲۰۴۱۴۴۵

ویب: www.ansa.gov.af

ایمیل آدرس: magazine@ansa.gov.af

پست بکس: ۵۱۷۲ پوسته خانه مرکزی

دیزاین

ولید حمیدی

چاپ: مطبوع آزادی (دولتی)

ردیف	عنوان
۱	سرمقاله
۲	شورای عالی ستندرد
۴	گزارش سفر هیئت رهبری...
۷	معرفی مختصر داکتر نقیب الله فایق...
۸	دوازدهمین اجلاس عمومی...
۱۰	معرفی علامت ستندرد...
۱۱	ورکشاپ نهایی پروژه تطبیق...
۱۳	دیدار نماینده فوق العاده رییس...
۱۴	په ويټاميونو او منزالونه...
۱۹	کنترول کیفیت...
۲۲	د ساختمان په ډګر کې...
۲۴	په خاورې د تیزابی...
۲۶	نقش لابراتوار های متropolی...
۲۸	مقاومت دوایی...
۳۱	لست ستندردهای ملی

فصل جدید در فعالیت های اداره ملی ستندرد (انسا)

توسعه تجارت جهانی و افزایش تبادله فرامرزی کالاها و خدمات بحث ستندرد و کیفیت را که ابزاری برای تسهیل تجارت و سرمایه گذاری و بهبود ظرفیت رقابتی محصولات در مارکیت به شمار میرود، در محوریت فعالیت های اقتصادی قرار داده است. در بسا موارد رعایت ستندرد های اختیاری بر حسب نیازمندی ها و توقعات مارکیت به گونه غیر مستقیم جنبه الزامی را به خود اختیار نموده زیرا کسب اعتماد مشتریان و تطابق با معیار های صحی و مصوونیتی بدون رعایت ستندرد ها دشوار و حتی ناممکن به نظر میرسد.

با توجه به وضعیت اقتصادی و تجاری در افغانستان به ویژه در یک و نیم دهه ای اخیر، کمزنگ بودن حمایت سیاسی از ستندرد سازی و بهبود کیفیت و نبرداختن به آن منحیت یک اولویت اقتصادی در کشور بدون شک از جمله عوامل عمده در ناتوانی هسته های نو ظهور تولیدی به رقابت با امتعه وارداتی و عدم دستیابی به مارکیت های بهتر منطقی و جهانی برای صادرات به شمار میرود. این امر باعث بیلانس نگران کننده منفی تجارت با کمتر از پنج فیصد صادرات در سال، کاهش سرمایه گذاری ها در کشور و نگرانی ها از به هدر رفتن سرمایه گذاری های هنگفت در سکتور ساختمان به دلیل نبود ستندرد ها و کود های ملی در کشور گردیده است.

اداره ملی ستندرد (انسا) منحیت یک اداره جوان توانست در کمترین فرصت ممکنه پیشرفت ها و دستاوردهای چشمگیری به نمایش بگذارد که انفاذ قانون ستندرد ملی، طرح پلان ستراتیژیک پنج ساله برای انکشاف زیربنای ملی کیفیت در کشور، کسب عضویت اصلی سازمان بین المللی ستندرد (ISO) و توامیت با کمیسیون بین المللی الکترونیک، عضویت در سازمان های منطقی ستندرد سازی، اضافی تفاهمنامه های همکاری با شماری از ادارات ستندرد در کشور های دوست، تدوین ۵۱۲ ستندرد ملی در سیزده سکتور، تدوین نخستین مجموعه از کود های ملی ساختمانی با در نظر داشت شرایط جغرافیایی، اقلیمی، محیط زیستی، اراضی و اقتصادی کشور، ایجاد لا براتوار های مجهز در بخش های مواد نفتی، مواد ساختمانی و جیوتکنیکل، مواد غذایی، برق و متrolوژی، جلب سرمایه گذاری سکتور خصوصی برای ایجاد لا براتوار ها در سطح بنادر که بدون شک نخستین ابتکار در سطح ادارات تطبیقی در این راستا به شمار میرود، ارتقای ظرفیت مسلکی متخصصین افغان، ایجاد هماهنگی موثر میان جوانب ذیدخل در ستندرد سازی منجمله ادارات حکومتی، سکتور خصوصی و نهاد های علمی و اکادمیک، ایجاد سیستم صدور تصدیقnamه های کیفی، و موارد مشابه به آن شمه ای از اجرات این اداره به شمار رفته و میتواند اساس مستحکم برای فعالیت های ستندرد سازی در کشور پنداشته شود. اما باید اذعان داشت که عرضه خدمات مرتبط به ستندرد با توجه به نیاز جدی به آن به گونه قابل ملاحظه توسعه نیافت که محدودیت متابع تکنیکی و بشری، عدم آگاهی سکتور خصوصی از فواید و چگونگی رعایت ستندرد ها، اتکا به روش های سنتی تجارت و سرمایه گذاری در کشور، و تداخل و تضاعف وظیفوی میتواند از عوامل ممکنه آن به حساب آید.

خوبشخانه در این اواخر دیده میشود که حکومت جمهوری اسلامی افغانستان به بحث ستندرد و کیفیت توجه جدی داشته و به اهمیت آن در رشد متداوم اقتصادی ملتft میباشد. کسب عضویت سازمان تجارت جهانی (WTO)، رهبری جدید و متحرک اداره ملی ستندرد، معرفی علامت ستندرد ملی برای نخستین بار در کشور، افزایش تقاضا برای خدمات اداره ملی ستندرد، بازنگری قانون ستندرد ملی، و تعهدات موسسات تمویل کننده میتواند از محرك های عده برای آغاز فصل جدید از فعالیت های این اداره به شمار آید. به زودی صدور تصدیقnamه های کیفی برای سیستم های مدیریتی (ISO ۱۴۰۰۰، ۲۲۰۰۰، ۹۰۰۱) و تصدیقnamه ها برای کیفیت محصول آغاز خواهد شد که مردم ما شاهد تولیدات با کیفیت افغانی با علامت ستندرد ملی خواهند بود. قرار است مرکز آموزشی در اداره ملی ستندرد ایجاد گرددیده و طی دو سال آینده به نخستین انتیتیوت ستندرد در کشور ارتقا یابد. کنترول کیفیت مواد ساختمانی در بنادر عده کشور آغاز خواهد شد و نهایتاً فرست های جدیدی برای سرمایه گذاری سکتور خصوصی در عرصه های مختلف به میان خواهد آمد.

اداره ملی ستندرد چهار هدف عده ذیل را دنبال خواهد نمود:

۱. تسهیل تجارت و کاهش موانع تکنیکی تجارتی
۲. بهبود ظرفیت رقابتی سکتور تولیدی و تقویه بدیل واردات
۳. تسهیل دستیابی به مارکیت های بهتر منطقی و جهانی و نتیجتاً توسعه صادرات کشور
۴. بهبود صحت و مصوونیت مستهلكین و حفاظت از محیط زیست با حصول اطمینان از عرضه محصولات و خدمات با کیفیت

به امید رفاه و شگوفایی اقتصاد در کشور.

شورای عالی ستندرد

معاون تحقیکی اداره ملی ستندرد به جلسه ارایه و پیرامون مشخصات و چگونگی علامت متذکره توسط موصوف روشی کامل به جلسه ارایه گردید و ایشان افزودند که علامت باید ساده، در موارد مختلف قابل استفاده محدود به زمان نبوده و به آسانی به حافظه سپرده شود و هم دارای بعضی مشخصات باشد تا تقلب تهیه نگردد. اعضای شورای عالی ستندرد تهیه علامت ستندرد را گام موثر و مفید در جهت شناخت و شهرت اداره ملی ستندرد و هم برای کنترول و بهبود کیفیت محصولات تولیدی کشور ارزشمند تلقی نموده و آنرا تایید نمودند.

در ادامه جلسه ماده سوم اجenda که شامل لایحه کنترول کیفیت مواد نفتی بود از جانب معاون تحقیکی به جلسه ارایه گردید که لایحه مذکور قبلاً به جلسه شورای عالی ستندرد تقدیم گردیده بود نظرات و پیشنهادات اصلاحی ارایه شده جلسه مذکور در متن لایحه هذا درج و مکرراً جهت تصویب به جلسه امروزی تقدیم میگردد. لایحه متذکره بعد از یک

جلسه شورای عالی ستندرد به تاریخ ۲۸ ثور ۱۳۹۵ تحت ریاست جلالتماب محترم احمد ضیاء مسعود نماینده فوق العاده ریس جمهور در امور اصلاحات و حکومت داری خوب تدویر یافت. در آغاز جلسه محترم نماینده فوق العاده ریس جمهور به اعضای شورای عالی ستندرد خوش آمدید گفته و مطابق مواد اجenda جلسه شروع به کار نمود.

طبق آجenda محترم پوهنیار دوکتور مجتبی الرحمن خطیر معاون تحقیکی اداره ملی ستندرد (انسا) موضوع اول اجenda را در مورد کود روش مطلوب برای تدوین، اقتباس و تطبیق ستندردها ارایه نموده و ضرورت آنرا با در نظر داشت شرایط عضویت کشور در سازمان تجارت جهانی به منظور رعایت اصول آن سازمان طور مفصل توضیح نمود که بعد از یک سلسله جر و بحث ها آنرا تایید نموده و ضمناً افزودند تا در صورت امکان برای واژه practice یک واژه مناسب دیگر دریافت گردد.

بعداً مطابق اجenda طرح علامت ستندرد ملی افغانستان توسط

ستندرد در بخش مواد نفتی و ۳ ستندرد در عرصه برق میباشد به جلسه ارایه و افزودند" هرگاه پیرامون ستندرد های متذکره سوالات وجود داشته باشد معلومات لازم تقديم خواهد شد. علاوه‌تا موصوف به ارتباط ستندرد های گاز مایع معلومات کافی و همه جانبی به جلسه ارایه نموده که طرف قناعت اعضای جلسه واقع گردیده و ستندردهای مذکور بدون کدام سوال مورد تایید قرار گرفت.

در اخیر داکتر نقیب الله فایق ریس عمومی اداره ملی ستندرد در مورد پلان های اداره در راستای ظرفیت سازی کارمندان و تحرک بیشتر در اداره معلومات لازم را ارایه نموده و افزودند" که یک مرکز آموزشی ایجاد میگردد تا با همکاری اداره ستندرد کشور ترکیه یا هندوستان کارمندان اداره در بخش های مورد نیاز و میرم تربیه گرددن. اعضای شورای عالی ستندرد ازین تصمیم استقبال نموده و آنرا مفید در جهت ایجاد موثریت کار اداره ملی ستندرد را بالارزش تلقی نمود.

سلسله جروبحث ها در پرسنیپ تایید گردید و علاوه نمودند تا لایحه متذکره به اتاق تجارت و صنایع افغانستان ارسال گردد تا با تجاران عرصه مواد نفتی طرح و الی روز تاریخ ۱۳۹۵/۳/۲ واپس به اداره ملی ستندرد گسیل نمایند. به تعقیب آن ماده چهارم اجندای در مورد قیمت گذاری کود های ملی ساختمانی که به لسان دری ترجمه گردیده از طرف وی به جلسه ارایه و هم پیرامون قیمت نسخه های انگلیسی این کود ها به جلسه نیز معلومات تقديم گردید که بعد از بحث کوتاه قیمت های تعیین شده برای کود های ساختمانی مورد تایید قرار گرفت.

متعاقباً طبق اجندای پوهنیار دوکتور مجتبی الرحمن خطیر معاون تحقیکی این اداره ملی در مورد ۱۸ ستندرد پیشنهاد شده در پنج عرصه مختلف که خلاصه آن قبلاً به اعضا شورای عالی ستندرد گسیل یافته و شامل ۳ ستندرد در بخش سیستم مدیریت کیفیت، یک ستندرد در بخش مواد دوایی و آرایشی، ۵ ستندرد در عرصه مواد ساختمانی، ۶

ردیف	کود های ملی ساختمانی	تعداد صفحات کود هامتن انگلیسی	تعداد صفحات کود هامتن دری	قیمت متن دری	قیمت متن انگلیسی
۱	کود ساختمانی	۷۵۷	۹۵۶	۱۰۰۰	۱۰۰۰
۲	کود مهندسی	۷۷۷	۹۸۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
۳	کود انکشاف شهری	۱۰۰	۱۴۰	۵۰۰	۵۰۰
۴	کود شاهراه و سرک	۴۴۵	۵۴۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
۵	کود دیزاین پل	۱۳۹۰	ترجمه نگردد	—	۱۲۵۰
۶	کود استفاده موثر از انرژی در ساختمان	۶۴	۸۱	۵۰۰	۵۰۰

تصامیم شورای عالی ستندرد:

۵. ستندرد های ذیل منحیث ستندرد های ملی منظور است:

۱. سه ستندرد در بخش سیستم مدیریت کیفیت
۲. یک ستندرد در بخش مواد دوایی و آرایشی
۳. پنج ستندرد در عرصه مواد ساختمانی
۴. شش ستندرد در بخش مواد نفتی
۵. سه ستندرد در عرصه برق

جلسه با دعای خیر و فلاح مردم افغانستان پایان یافت.

۱. کود روش مطلوب برای تدوین، اقتباس و تطبیق ستندردها منظور است.

۲. طرح علامت ستندرد ملی افغانستان منظور است.

۳. لایحه کنترول کیفیت مواد نفتی بادر نظرداشت نظریات اتاق تجارت و صنایع افغانستان منظور است.

۴. قیمت فروش کود های ملی ساختمانی و کود استفاده موثر از انرژی در ساختمان قرار ذیل منظور است:

گزارش سفر هیئات رهبری اداره ملی ستندرد (انسا) به بنادر عمده و بازدید از نمایندگی ها

تورغمدی رفته، جریان تورید تیل از بندر متذکره، نحوه فعالیت ادارات مختلف، چگونگی تورید تیل های معافیتی، و هماهنگی ادارات ذیربطری را از نزدیک مشاهده نمودند. مزید بر آن هیئت از لابراتوار جیوکم در آن بندر بازدید بعمل آورده و از موجودیت دستگاه های لابراتواری بر طبق قرارداد مربوطه و هکذا شفافیت پروسه نمونه گیری و آزمایش لابراتواری حصول اطمینان نمودند. در جریان کار هیئت، مسؤولین تخصصی اداره ملی ستندرد از شماری از تانکر های موجود در ساحه و حتی ذخایر تیل معافیتی نمونه گیری نموده و مورد آزمایش قرار دادند. در ادامه جلسه ادارات ذیربطری در بندر تدویر گردیده و محترم رئیس عمومی اداره ملی ستندرد پیرامون صلاحیت های اداره ملی ستندرد در زمینه کنترول کیفیت مواد نفتی، نگرانی ها از تورید تیل معافیتی، هماهنگی میان ادارات و جلوگیری از تداخل

به هدف ارزیابی پروسه های کاری، چگونگی تورید تیل به کشور، و چالش های موجود در عرصه کنترول کیفیت مواد نفتی محترم داکتر نقیب الله فایق رئیس عمومی اداره ملی ستندرد همراه با هیئت همراه شان که متشکل از پوهنیار دکتور مجتب الرحمن خطیر معاون تخصصی، انجینیر محمد وسیم قریشی رئیس ارزیابی مطابقت، عبدالفتاح رحمانی آمر تفتیش و محمد جواد زارع مشاور اقتصادی بودند سفری به ولایات هرات، نیمروز و فراه داشتند.

هیئت متذکره در گام نخست با رئیس و شماری از اعضای اتاق تجارت و صنایع هرات صحبت های تعارفی داشتند. روز بعد بر طبق برنامه کاری هیئت در حالیکه از جانب رئیس شورای ولایتی هرات و شماری از مسؤولین حکومتی آن ولایت همراهی میشدند به بندر

بازدید بعمل آورد. وضعیت در بندر میل ۷۸ خیلی تاسف بار بوده تاسیسات گمرکی خیلی ابتدایی، شرایط کاری نهایت دشوار و تهدیدات امنیتی بلند از چالش های اساسی نهاد های حکومتی منجمله اداره ملی ستندرد در آن بندر به شمار میرود. گمرک بندر متذکره حتی دیوار احاطه نداشته و زمینه برای ورود غیر قانونی تانکر های تبل میسر میباشد. هیئت در جلسه ای که به منظور تامین هماهنگی میان ادارات ذیربسط دایر گردید اشتراک نموده و محترم رئیس عمومی اداره ملی ستندرد از وضعیت موجود در بندر، تورید مقادیر زیاد تبل از بازارچه و زمینه های قاچاق و تورید غیر قانونی ابراز نگرانی نمودند. هیئت در ملاقات که با مسوولین گمرک مرزی جمهوری اسلامی ایران داشتند بر تامین هماهنگی میان گمرکات دو کشور و جلب مساعدت کشور ایران در ایجاد تاسیسات گمرکی در ولایت فراه تاکید نمودند.

هکذا هیئت عالی رتبه اداره ملی ستندرد روز بعد به ولایت نیمروز رفته در گام نخست با محترم انجنیر سمیع والی آن ولایت ملاقات و صحبت نمودند. در ادامه هیئت از بندر میلک در ولایت نیمروز بازدید بعمل آورده با مسوولین حکومتی در آن بندر ملاقات نمودند. در جلسه ای که به همین منظور تدویر یافته بود، محترم رئیس عمومی اداره ملی ستندرد از نگرانی های موجود در زمینه تورید تبل های بی کیفیت به گونه قاچاق و غیر رسمی از طریق ولایت نیمروز یاد آوری نموده اظهار داشتند که اداره ملی ستندرد به گونه جدی از کیفیت تبل هایی که رسماً وارد میگردد کنترول بعمل میاورد بناء مسوولیت سایر نهاد ها میباشد تا از تورید تبل به گونه قاچاق و غیر قانونی نیز جلوگیری نمایند. در جلسه پیرامون مشکلات موجود در بندر، هماهنگی ادارات ذیربسط و مشکلات تاجری تورید کننده نیز صحبت همه جانبی صورت گرفت.

هیئت اداره ملی ستندرد در بازگشت با استفاده از فرصت با محترم محمد اصف رحیمی والی ولایت هرات

وظیفوی صحبت همه جانبی نمودند.

هیئت عالی رتبه اداره ملی ستندرد روز بعد همراه با رئیس شورای ولایتی و شماری از مسؤولین حکومتی از بندر اسلام قلعه بازدید بعمل آوردن. ایشان ضمن بازدید از لبراتوار جبوکم در بندر متذکره از نحوه فعالیت آن لبراتوار و اقدامات کمپنی در راستای تامین شفافیت و جلوگیری از مداخلات زورمندان محلی تقدیر بعمل آورد. همچنان از یکتعداد تانکر های موجود در ساحه نمونه گیری نموده و نبود پلیت های ناصبه در تانکر ها از مشکلات جدی در این بندر به شمار میرفت. در ادامه جلسه هماهنگی ادارات ذیربسط موجود در بندر دایر گردیده و محترم رئیس عمومی اداره ملی ستندرد پیرامون اهمیت جلوگیری از تورید تبل های بی کیفیت که میتواند صحت و سلامت مردم ما و محیط زیست را متضرر سازد مفصلأً صحبت نمودند. هکذا ایشان اضافه نمودند که چنانچه دیده میشود شماری از زورمندان محلی تلاش دارند تا بندر متذکره را به گونه انحصاری در اختیار داشته و بر حسب رقابت های تجاری شان برای دیگر وارد کنندگان و ادارات ذیربسط مشکلاتی را ایجاد نمایند. اداره ملی ستندرد با قاطعیت با چنین زورگویی ها مقابله خواهد نمود و فرصت انحصارگری را به هیچ فردی نخواهد داد. در ادامه شماری از مسوولین محلی نیز صحبت نموده و از فعالیت اداره ملی ستندرد و کمپنی جیوکم اظهار رضایت نمودند. هکذا شماری از تاجران و کمیشن کاران تبل نیز صحبت نموده و مشکلات عمومی شانرا مطرح نمودند. معاون تخفیکی اداره ملی ستندرد نیز پیرامون موضوع صحبت نموده و از تاجران و کمیشن کاران خواست تا به منظور تامین منافع ملی از اقدامات اداره ملی ستندرد در راستای جلوگیری از تورید تبل های بی کیفیت حمایت نموده و نگذارند رقابت های تجاری شان باعث سرگردانی ادارات حکومتی و بدنام شدن تجار ملی ما گردد.

در ادامه سفر، هیئت به بندر میل ۷۸ ولایت فراه رفته و از نمایندگی اداره ملی ستندرد و لبراتوار کمپنی جیوکم

هیئت در وله نخست از نمایندگی اداره ملی ستندرد در بندر حیرتان و لابراتوار کمپنی جیوکم میدل ایست بازدید بعمل آورده متعاقباً در جلسه ای که به همین منظور در دفتر رئیس شهرک حیرتان به اشتراک مسؤولین ادارات محلی و شماری از تورید کنندگان مواد نفتی تدویر یافته اشتراک نمودند. محترم رئیس عمومی اداره ملی ستندرد در صحبت های شان اظهار داشتند که تورید تیل تحت نام معافیت از نگرانی های عمدۀ در بنادر حیرتان و آقینه به شمار میروند. ایشان بر هماهنگی بیشتر ادارات ذیربسط و عدم مداخله در امور کاری یکدیگر تاکید نمودند.

روز بعد هیئت از بندر آقینه در ولایت فاریاب دیدار بعمل آورده و مجدداً در دیدار با مسؤولین ادارات محلی و نمایندگان تورید کنندگان مواد نفتی از تورید تیل تحت نام معافیت اظهار نگرانی نمودند. هکذا ایشان به کارمندان اداره ملی ستندرد در آن بندر هدایت دادند تا با جدیت بیشتر در امر جلوگیری از تیل های بی کیفیت تلاش نمایند.

ملاقات نموده پیرامون نتایج سفر هیئت با ایشان بحث و گفتگو نمودند. محترم والی هرات از توجه رهبری اداره ملی ستندرد به بنادر غربی و جنوب غربی اظهار سپاس نموده و عده سپرده که در راستای حل معضلات موجود از هیچگونه همکاری دریغ نورزند.

هیئت بعد از تکمیل بازدید از بنادر تورغندي، اسلام قلعه، میل ۷۸ و میلک مع الخیر به کابل برگشتند. قرار است واقعیت های عینی تجاری کشور مشخصاً در عرصه تورید مواد نفتی و راه حل های ممکنه جز از برنامه ای باشد که اداره ملی ستندرد قرار است به مقام عالی ریاست جمهوری اسلامی افغانستان ارایه نماید.

در ادامه برنامه کاری رهبری اداره ملی ستندرد برای بازدید از بنادر کشور، هیئت عالی رتبه اداره ملی ستندرد تحت ریاست محترم داکتر نقیب الله فایق رئیس عمومی و به اشتراک پوهنیار دکتور مجیب الرحمن خطیر معاون تحقیکی، انجنیر محمد وسیم قریشی رئیس ارزیابی مطابقت، محمد امان ابراهیمی آمر تصدیق اسناد ولایات، عبدالفتاح رحمانی آمر تفتیش و محمد جواد زارع مشاور اقتصادی عازم بندر حیرتان در ولایت بلخ گردیدند.

معرفی مختصر داکتر نقیب الله فایق رئیس عمومی

اداره ملی ستندرد (انسا)

اعضای کابینه، وکلای پارلمان و سایر ارکین عالی رتبه دولتی به کارمندان اداره ملی ستندرد (انسا) معرفی و عملاً آغاز به کار نمودند.

داکتر فایق از زمان آغاز کارشان تلاش نموده اند تا اداره ستندرد را به یک اداره خدماتی و موثر مبدل نماید. هدفیکه بر آورده شدن آن خیلی مشکل است زیرا هنوز در کشور فرهنگ قبول ستندرد ها نهادینه نشده است. وظایف ستندرد در سایر نهاد ها پراگنده است و نهادها نیز حاضر نیستند تا کارهای ستندرد را به این اداره واگذار نماید.

داکتر نقیب الله فایق از روزیکه در این اداره قدم گذاشته پیوسته و بدون وقفه کار می نماید و کوشش دارد تا اداره ملی ستندرد را به یک اداره فعال مبدل نماید.

داکتر نقیب الله فایق فرزند محمدالله در سال ۱۳۵۸ در فریه آخند بابای ولسوالی المار ولايت فارياب چشم به جهان گشود. وی تعلیمات ابتدایی، متوسطه و ثانوی خویشرا در لیسه امیر علی شیرنوایی به اتمام رسانیده و بعداً شامل فاکولته طب پوهنتون بلخ گردید و در سال ۱۳۸۳ از آن پوهنتون به صفت داکتر فارغ و بعداً با گرفتن رشته تخصصی خویش در بخش التراسوند مصدر خدمت به مردم گردید.

وی پنج سال به صفت داکتر در صحت عامه ولايت فارياب و يكسال به حیث آمر صحت عامه ولسوالی المار کار نموده و علاوه بر وظایف رسمی بعنوان مدیر هفته نامه (کل چورتگوی) و معاون فرهنگی سازمان جنبش جوانان افغانستان نیز فعالیت نموده است. نامبرده در انتخابات ولسی جرگه از طریق رای مردم به پارلمان راه یافت و پنج سال به حیث ریيس کمیسیون صحت، جوانان و ورزش ولسی جرگه ایفا وظیفه نموده است و یکی از مهره های اصلی حامی جوانان بوده که بگونه دوامدار در پارلمان از آنان حمایت مینمود. وی باور به دموکراسی و آزادی بیان داشته و با قاطعیت از مطبوعات و آزادی بیان در کشور حمایت مینماید و یکی از محبوب ترین وکلای ولسی جرگه بود که نامش در تمام افغانستان به عنوان وکیل صادق و شجاع ثبت گردیده است.

موصوف طی فرمان شماره ۱۴۳ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۵ مقام عالی ریاست جمهوری اسلامی افغانستان به حیث ریيس عمومی اداره ملی ستندرد (انسا) تعین و از جانب شماری از

دوازدهمین اجلاس عمومی هیئت رهبری انتستیوت ستندرد و مترولوژی برای کشورهای اسلامی (SMIIC)

روش‌های آزمایش و پیمایش نقش کلیدی را ایفا نماید.

قابل ذکر است که در اجلاس عمومی این انتستیوت بر علاوه اعضای اصلی، سایر کشورهای اسلامی منحیث ناظر نیز اشتراک نموده می‌توانند. و این یک فرصت خیلی خوب برای کشورهای که عضویت این سازمان را ندارند بوده تا بتوانند توجه هر چه بیشتر کشورهای اسلامی را برای انسجام امور مربوط به تدوین و تطبیق ستندرد ها جلب نمایند و به همین اساس ورکشاب تحت عنوان انکشاف ستندردگذاری مترولوژی، اعتباردهی و تصدیقنامه های کیفی برای ارتقای ظرفیت کشورهای کم پیشرفته کشورهای عضو سازمان همکاری کشورهای اسلامی به تاریخ ۷ الی ۱۰ می ۲۰۱۳ در شهرهای استانبول و انقره کشور ترکیه دایر گردیده بود.

با در نظرداشت قوانین سازمان تجارت جهانی مرزهای تمامی کشورهای جهان برای واردات و صادرات امتعه قانونی باز می‌باشد از این لحاظ کشورهای اسلامی با درنظرداشت احکام شرعی اسلامی در قسمت استفاده از تولیدات و عرضه خدمات کشورهای غیر اسلامی شک و تردید بیش از حد دارند بدین ملحوظ انتستیوت ستندرد و مترولوژی برای کشورهای اسلامی کمیته های متعدد را ایجاد نموده تا به این مشکلات رسیده گی صورت گیرد.

هیئت اداره ملی ستندرد (انسا) تحت ریاست داکتر نقيب الله فایق رئیس عمومی اداره ملی ستندرد (انسا) بر حسب دعوت رسمی رئیس سازمان انتستیوت ستندرد و مترولوژی برای کشورهای اسلامی (SMIIC) جهت اشتراک به دوازدهمین جلسه هیئت رهبری انتستیوت ستندرد و مترولوژی کشورهای اسلامی (SMIIC) عازم کشور ترکیه گردیده و در پروگرام اشتراک ورزیدند.

در دوازدهمین جلسه هیئت رهبری انتستیوت ستندرد

انتستیوت ستندرد و مترولوژی کشورهای اسلامی (SMIIC) در چوکات سازمان کشورهای اسلامی (OIC) فعالیت نموده و هدف اساسی آن را هماهنگی فعالیت های ستندرد گذاری، اوزان و مقیاس، آزمایش های لابرatory، از بین بردن مواد تخفیکی در فرا راه تجارت به منظور توسعه تبادله امتعه تجاری بین کشورهای اسلامی تشکیل میدهد.

مفکوره ایجاد انتستیوت ستندرد و مترولوژی برای کشورهای اسلامی منحیث یک میکانیزم عالی برای هماهنگی و همسانی فعالیت های ستندرد گذاری، اوزان و مقیاس، آزمایش های لابرatory، از بین بردن مواد تخفیکی در فرا راه تجارت برای رشد و تبادله امتعه تجاری بین کشورهای اسلامی در نخستین جلسه همکاری های تجاری و اقتصادی کشورهای عضو سازمان همکاری کشورهای اسلامی در سال ۱۹۸۴ به میان آمد.

نخستین گروپ کاری متشكل از متخصصین تدوین ستنددرد سال ۱۹۸۴ گرددم آمدن و متعاقباً در سال ۱۹۹۸ در چهاردهمین جلسه همکاری های تجاری و اقتصادی کشورهای عضو سازمان کشورهای اسلامی (OIC)، اساسنامه انتستیوت ستندرد، مترولوژی برای کشورهای اسلامی ارایه گردید. این انتستیوت در ماه می سال ۲۰۱۰ میلادی بعد از تصویب اساسنامه از جانب ۱۰ کشور عضو سازمان مذکور عملاً به فعالیت آغاز نموده که مرکز آن در کشور ترکیه میباشد.

با توجه به روند جهانی شدن تجارت و نیاز به توسعه و حمایت هسته های صنعتی در کشورهای رو به انکشاف به هدف کسب ظرفیت رقبه با امتعه وارداتی در این کشورها نیاز به چنین همکاری های منطقی و فرامنطقی کاملاً محسوس بوده که میتواند در هماهنگ سازی ستندرد ها و

در جریان جلسه هیئت رهبری انسیتیوت سنتندرد و متropolوژی کشورهای اسلامی بالای مسوده پلان ستراتیژیک نیز بحث همه جانبی صورت گرفت و به نماینده گی از اداره ملی سنتندرد پیشنهاد گردید که برای کمک های تخفیکی کشور های کم پیشرفتیه باید در پلان ستراتیژیک گنجانیده شود و به گروپ کاری پلان ستراتیژیک وظیفه سپرده شد تانظریات جلسه را منظر گرفته در جلسه بعدی مسوده نهای و جامع برای تصویب و تطبیق ارایه نمایند.

همچنان داکتر فایق ریس عومی اداره ملی سنتندرد (انسا) به نماینده از افغانستان صحبت نموده اشتراک فعال کشور را در کیته های تخفیکی تقاضا نموده که مورد تایید قرار گرفت.

در حاشیه این کنفرانس با روسای ادارات سنتندرد کشور های چون عربستان، امارات متحده عربی، ایران و پاکستان ملاقات نموده و در مورد همکاری های شان بحث صورت گرفت.

در ختم ریس عومی اداره (انسا) با رهبری اداره سنتندرد ترکیه و ریس عومی اداره انکشاپی (TIKA) کشور ترکیه در مورد ضرورت های اداره سنتندرد افغانستان بحث نموده که در نتیجه اداره انکشاپی (TIKA) کشور ترکیه دو پروژه مهم را مورد تایید قرار داده و وعده همکاری در زمینه نمودند.

ومترولوژی کشور های اسلامی (SMIIC) کشور های جمهوری (اسلامی افغانستان، الجريا، کامبوج، مصر، اسلامی ایران، تونس، ترکیه، اسلامی پاکستان و گینه)، کشور های شاهی (اردن و عربستان سعودی)، کشور لیبیا، امارات متحده عربی و اعضای ناظر اشتراک داشتند.

در این جلسه هیئت رهبری انسیتیوت سنتندرد و متropolوژی کشورهای اسلامی (SMIIC) بر علاوه روسای ادارات سنتندرد کشورهای عضو، نماینده سازمان OIC، میزبان به حیث ناظر اشتراک نموده بودند.

در جریان جلسه ریس عومی اداره ملی سنتندرد (انسا) از دست آوردهای اخیر این اداره در راستای تدوین و ترویج سنتندردهای ملی در کشور، توسعه روابط بین المللی اداره ملی سنتندرد و همچنان مشکلات که در اصل موانع را برای بهبود همکاری ها میان این کشور ها ایجاد نموده است با نظریات و پیشنهادات خوبیش در جلسه هیئت رهبری و همتا های خود، ریس اداره سنتندرد ترکیه، ریس و سکرتو جنرال انسیتیوت سنتندرد و متropolوژی برای کشوری های اسلامی معلومات مفصل ارایه نموده و ایشان نیز ضمن سپاس و قدردانی از حضور هیأت افغانی در این اجلاس، پیشنهادات هیئت را قابل قدر دانسته خواستار همکاری افغانستان در این راستا گردیدند.

معرفی علامت ستندرد ملی افغانستان

تصدیقنامه های کیفی عمدتاً در دو بخش صادر میگردد که یکی سیستم های مدیریتی و دیگر آن محصولات میباشد. عمدت ترین ستندرد ها برای سیستم های مدیریتی عبارت از سیستم مدیریت کیفیت (ISO 9001)، سیستم مدیریتی مصوونیت مواد غذایی (ISO 22000) و سیستم مدیریت محیط زیست (ISO 14000) میباشد، که قرار است بزودی اداره ملی ستندرد (انسا) صدور تصدیقنامه در این بخش ها را آغاز نماید.

در بخش محصولات اداره ملی ستندرد (انسا) مطالعات همه جانبه را انجام داده و محصولات دارای اولویت را مشخص ساخته است که از جمله میتوان از زعفران، میوه چات خشک و تازه، قالین، سنگ مرمر و تجهیزات برقی یادآور شد. البته صدور تصدیقنامه های کیفی برای محصولات مستلزم تطابق کامل محصول با ستندرد مربوطه و هکذا سیستم مدیریتی موسسه تولیدی با ستندرد های مدیریتی میباشد. از جانب دیگر چنین تصدیقنامه ها بعد از نمونه گیری و آزمایش در لابرatory های با اعتبار صورت خواهد گرفت.

خوبختانه اداره ملی ستندرد (انسا) با ایجاد لابرatory مرکزی ظرفیت های قابل ملاحظه را در بخش های مواد نفتی، مواد ساختمانی و جیوتکنیکل، مواد غذایی، برق و متrolوژی ایجاد نموده و قرار است بزودی تجهیزات لابرatory در بخش های نساجی و PVC نیز در اختیار اداره ملی ستندرد قرار گیرد.

جا دارد تا از همکاری پروژه USAID/ATAR که ما را در طرح و دیزاین علامت ستندرد ملی افغانستان همکاری نمودند اظهار سپاس و امتنان نماییم.

از تولید کنندگان و صادر کنندگان خود میخواهیم تا برای بهبود ظرفیت رقابتی شان در مارکیت های داخلی و خارجی و حصول اطمینان مصرف کنندگان از مصوونیت و کیفیت محصولات شان، به اداره ملی ستندرد (انسا) جهت اخذ تصدیقنامه کیفی و علامت ستندرد مراجعه نمایند. شرایط و طرز العمل استفاده از علامت ستندرد بزودی بعد از تصویب شورای عالی ستندرد از طریق صفحه انترنتی اداره به نشر خواهد رسید.

متعاقباً ریس اداره ملی ستندرد (انسا) و معاون تحقیکی آن به پرسش های مطرح شده از جانب خبرنگاران پاسخ های قانع کننده ارایه داشتند. در اخیر از علامت ستندرد ملی افغانستان رونمایی صورت گرفت.

علامت ستندرد ملی افغانستان طی یک کنفرانس مطبوعاتی از جانب اداره ملی ستندرد (انسا) معرفی و رونمایی گردید. در آغاز بعد از تلاوت ایات چند از کلام الله مجید و پخش سرود ملی، داکتر تقیب الله فایق ریس عمومی اداره ملی ستندرد (انسا) پیرامون موضوع صحبت نموده افزودند: "علامت ستندرد ملی افغانستان برای نخستین بار توسط اداره ملی ستندرد طرح و بعد از منظوری شورای عالی ستندرد معرفی گردید. با معرفی این علامت یک گام دیگر بسوی صدور تصدیقنامه های کیفی برای محصولات افغانی نزدیک تر شدیم. علامت ستندرد ملی افغانستان که معرف محصولات با کیفیت افغانی خواهد بود، بزودی با آغاز پروسه صدور تصدیقنامه های کیفی برای تولیدات داخلی عملاً مورد استفاده قرار و برای مستهلک این اطمینان را میدهد که محصولات داخلی ما در مطابقت با ستندرد های ملی و بین المللی تولید و دارای کیفیت مطلوب میباشد. مزید بر آن استفاده از علامت ستندرد زمینه توسعه صادرات و دستیابی به مارکیت های بهتر منطقی و جهانی برای تولیدات افغانی میسر خواهد شد. زیرا تصدیقنامه های کیفی و علامت ستندرد از عوامل عمدی برای ارتقای ظرفیت رقابتی سکتور تولیدی و صادراتی کشور بشمار میروند.

اداره ملی ستندرد (انسا) مصمم است تا بر حسب طرز العمل های موجود و در مطابقت با روش های پذیرفته شده بین المللی صدور تصدیقنامه های کیفی را آغاز و اطمینان میدهد که اعتبار این علامت حفظ و جلو هرگونه سوء استفاده از آن گرفته خواهد شد.

ظرفیت های کافی در اداره ملی ستندرد (انسا) موجود بوده و قرار است برنامه های منظم و متداوم ارتقای ظرفیت و آموزش با ایجاد مرکز آموزشی در اداره ملی ستندرد در آینده تدویر گردد.

ما به مردم خود اطمینان میدهیم که اداره ملی ستندرد (انسا) با شفافیت و صداقت و با تعهد به سهمگیری فعال در رشد متداوم اقتصادی در خدمت مردم خوبیش قرار خواهد داشت."

در ادامه پوهنیار دوکتور مجتبی الرحمن خطیر معاون تحقیکی اداره ملی ستندرد (انسا) در مورد علامت ستندرد ملی افغانستان صحبت نموده افزودند: "علامت ستندرد ملی افغانستان که در بعضی موارد به آن علامت کیفیت یا علامت تطابق نیز اطلاق میشود در حقیقت مبین تطابق یک محصول یا خدمت با نیازمندی های ستندرد مربوطه میباشد. بر حسب قانون ستندرد ملی حق امتیاز علامت ستندرد برای اداره ملی ستندرد (انسا) محفوظ بوده و این اداره میتواند مستقیماً از طریق واحد صدور تصدیقنامه های کیفی و یا هم تحت جواز به مراجع صدور تصدیقنامه این علامت را برای محصولات و سیستم های مدیریتی اعطای نماید.

ورکشاپ نهایی پروژه

تطبیق روش خوب زراعت در کشور های جنوب آسیا

این ستندرد کمک و یاری رسانند.

هکنا موصوف پیرامون اهمیت هماهنگی میان نهاد و تفکیک وظایف طرح های ارایه نموده که شامل سفارشات ورکشاپ گردیده و مورد استقبال اشتراک کنندگان قرار گرفت.

بعد از ختم ورکشاپ سازمان غذا و زراعت جهان رسماً طی این میل از تمدید پروژه برای تطبیق این ستندرد در افغانستان اطلاع داد نیاز است تا وزارت زراعت و مالداری که قرار است ابتکار این عمل را به عهده داشته باشد، هماهنگی لازم با اداره ملی ستندرد داشته و از تمرکز تمامی وظایف در این وزارت بر طبق سفارشات ورکشاپ اجتناب نماید.

مسوده ساختار عمومی پروژه و پلان عملیاتی از جانب معاون تحقیکی اداره انسا به سازمان غذا و زراعت جهان فرستاده شد و امید میروند تا بر طبق آن در آینده تزدیک همکاری این سازمان با افغانستان در راستای تطبیق ستندرد مربوطه آغاز گردد.

ورکشاپ مذکوره با در نظر داشت تجاری که از سایر کشورها شریک گردید و هکنا تمدید پروژه برای کمک با افغانستان میتواند خیلی مفید ارزیابی گردد.

همچنان ورکشاپ سازمان بین المللی ستندرد برای مسوولین ادارات عضو آن سازمان در سیستم الکترونیک نیز آغاز گردید، که دوکتور مجتبی الرحمن خطیر معاون تحقیکی اداره ملی ستندرد (انسا) در سیستم الکترونیک سازمان بین المللی ستندرد منحیث (Member Body User Administrator) به دعوت آن سازمان در ورکشاپ مذکوره اشتراک نمود.

از آنجا که سازمان بین المللی ستندرد سیستم الکترونیک برای دستیابی به معلومات و تامین ارتباطات را اخیراً به شیوه مدرن آن ایجاد نموده و هر سازمان ستندرد عضو باید فعالیت های خویش را با سیستم مذکوره عیار سازد ورکشاپ مذکوره برای کشور های افغانستان، ایران، هند، پاکستان، بنگلادیش، تایلند، ویتنام، لاوس،

بوهنجار دوکتور مجتبی الرحمن خطیر معاون تحقیکی اداره ملی ستندرد به دعوت سازمان غذا و زراعت جهان جهت اشتراک در ورکشاپ نهایی پروژه تطبیق روش خوب زراعت در کشور های جنوب آسیا عازم تایلند گردیدند.

هدف از اشتراک این ورکشاپ که از جانب سازمان غذا و زراعت جهان برای کشور های جنوب آسیا تدویر یافته بود مطالعه نتایج این پروژه و پیشنهادات برای مراحل بعدی به شمار میرفت.

پروژه مذکوره که از دو سال بدینسو در کشور های جنوب آسیا تطبیق گردیده است توانسته ساختار های سازمانی و ظرفیت های تحقیکی را در پنج کشور سازمان سارک (SAARC) بر عرصه Good Agricultural Practice (GAP) – اکشاف دهد. متساقن افغانستان توانسته بود تا شامل این پروژه گردیده و از آن مستفید گردد.

در دو روز اول ورکشاپ کشور های تطبیق کننده این پروژه پریزنتیشن های مفصل در رابطه به چگونگی تطبیق این پروژه و مزایای تطبیق آن ارایه داشتند. بدون شک تطبیق این روش میتواند در بهبود مارکیت محصولات زراعی نقش ارزشمند داشته باشد. مزید بر آن نماینده سازمان آسیا نیز در مورد تطبیق روش خوب زراعت در کشور های عضو سازمان آسیا معلومات ارایه نموده و بر همسویی و هماهنگی این فعالیت ها تاکید نمود.

تجارب کشور های مختلف خیلی آموزنده بوده و در بسا موارد تمرکز تمامی فعالیت های مرتبط به روش خوب زراعت منجمله مالکیت این ستندرد، آموزش دهاقین، صدور تصدیقنامه و اعتبار دهنی تحت یک چتر بدون شک چالش های را با خود همراه داشته است.

در روز سوم بحث های گروهی صورت گرفته که خوشبختانه هیئت این اداره در گروه کاری مربوطه با ارایه دلایل قوی توانست سازمان غذا و زراعت جهان را قناعت دهد تا پروژه مذکوره را تمدید و وزارت زراعت و مالداری و اداره ملی ستندرد را در راستای تطبیق

اختیار ما نیز قرار دهد. قرار است محتویات این ورکشاپ با شعبات ذیربیط شریک گردد تا تمامی متخصصین و مسؤولین اداره ملی ستندرد قادر به استفاده از این سیستم گردند.

همچنان در صورت موافقه هیئت رهبری اداره ملی ستندرد (آنسا) یک نسخه از سافت ویر مذکوره خریداری خواهد شد تا امور تدوین ستندرد در اداره انسا به گونه الکترونیک تنظیم گردد. فعال ساختن سیستم مذکوره میتواند زمینه اشتراک متخصصین افغان را از هر ولایت و حتی خارج از افغانستان در کمیته های تحقیکی میسر سازد. هکذا متخصصین افغانی در عرصه های مختلف میتوانند از طریق اداره ملی ستندرد به کمیته های تحقیکی تدوین ستندرد های بین المللی معرفی گردیده و بدینترتیت افغانستان به گونه فعال در تدوین ستندرد های بین المللی سهیم گردد.

با توجه به آگاهی از فرصت های مختلفه در سیستم مذکوره و امکان فعال سازی آن در اداره ملی ستندرد، ورکشاپ مذکوره میتواند در بهبود ارتباط اداره انسا با سازمان بین المللی ستندرد موثر واقع گردد.

مالزیا، و کمبودیا تدویر یافته بود.

در جریان سه روز ورکشاپ تمامی ابعاد و امکانات سیستم الکترونیک سازمان بین المللی ستندرد توسط متخصص آن سازمان تشریح گردیده و در هر بخش کارهای عملی نیز صورت گرفت.

ایجاد حسابات کاربری جداگانه برای متخصصین ادارات ستندرد، ایجاد کمیته های تحقیکی، دستیابی به معلومات پیرامون ستندرد های بین المللی و تعقیب کارکمیته های تحقیکی آن سازمان، اشتراک در برنامه های آموزشی از راه دور که توسط سازمان بین المللی ستندرد تدویر میابد و سایر ویژه گی های این سیستم به گونه مفصل مورد بحث قرار گرفت.

در جریان این ورکشاپ موصوف از مسؤولین سازمان بین المللی ستندرد تقاضا نمود که در صورت امکان یک نسخه از همین سافت ویر (نرم افزار) را در اختیار ادارات عضو آن سازمان قرار دهد که خوشبختانه آن سازمان موافقه نمود که در صورت دریافت تقاضای رسمی و پرداخت فیس مربوطه یک نسخه از سافت ویر مذکوره را برای تنظیم امور ستندرد سازی اداره ملی ستندرد افغانستان در

دیدار نماینده فوق العاده رئیس جمهور در امور اصلاحات و حکومتداری خوب با هیئت رهبری اداره ملی ستندرد (انسا)

حکومتداری خوب پس از شنبden گزارش کاری هیئت رهبری اداره ملی ستندرد، گفت: تمام مسائل و امور یکه به نحوه از انها به ستندرد ها ارتباط دارد، باید انکشاف داده شود، خوشبختانه در يك سال گذشته کار های سودمندی در این راستا صورت گرفته است، اما تا هنوز هم مشکلات جدی و اساسی فرا راه ما قرار دارد.

نماینده فوق العاده رئیس جمهور افزود: برای حل اساسی مشکلات مربوط به این اداره و برای رسیده گی به خواست های شهروندان، جدی پنداشتن مشکلات مردم، در تفاهم با سکتور خصوصی در تمامی بندر ها، آزمایشگاه های اساسی کنترول کیفیت ایجاد و از سوی اداره انسا به صورت جدی نظارت گردد.

نماینده فوق العاده رئیس جمهور در ادامه افزود: متاسفانه سالانه میلیون ها افغانی سرمایه ملی کشور به خاطر عدم پرداخت مالیات وارد کننده گان مواد به ویژه تبل تلف میشود. طبق گزارش ها سالانه يك میلیون تن تبل به صورت قانونی و با پرداخت مالیه وارد کشور می گردد، در حالیکه طبق آمار اتاق های تجارت نیاز سالانه کشور به تبل حدود سه میلیون تن میباشد. که این نشان دهنده آن است که به صورت معافیت غیر قانونی و یا قاچاق سالانه حدود ۲/۵ تن تبل وارد بازار می شود.

به ریاست احمد ضیا مسعود نماینده فوق العاده رئیس جمهور در امور اصلاحات و حکومتداری خوب، نشست فوق العاده با هیئت رهبری اداره ملی ستندرد دایر گردید. در این نشست پیرامون طرح جدید کنترول کیفیت مواد، فعالیت ها و دستاوردهای اداره ملی ستندرد، مشکلات آن اداره و تداخل کاری با ادارات دیگر بحث همه جانبی صورت گرفت.

در نخست داکتر نقیب الله فایق رئیس عمومی اداره ملی ستندرد در مورد فعالیت های تحت کار، توانایی های موجوده تیم مخصوص و تحییکی و تداخل کاری برخی ادارات دیگر مثل وزارت صحت عامه، کمبود معاش و امتیاز برای کارکنان متخصص آن اداره، ایجاد آزمایش گاه های مدرن در چند بندر کشور و جلب حمایت دفتر نماینده فوق العاده رئیس جمهور در امور اصلاحات و حکومتداری خوب برای فعالیت آن اداره صحبت نمود.

وی افزود: برای انجام فعالیت های وسیع و همه جانبی از اینکه اداره ملی ستندرد با ماشین آلات مدرن مجهر باشد، لازم است تا تمام ادارات ذیربیط که در قسمت کنترول کیفیت مواد غذایی، ساختمانی، دوایی و... فعالیت می نمایند، مربوط اداره ملی ستندرد شوند.

نماینده فوق العاده رئیس جمهور در امور اصلاحات و

په ويټا مينونو او منرالونو سره

د خوراکي توکو غني کول

ليکونکي: داکتر احمد ولی اميني د خوراکي توکو غني کولو د تخنيکي فرعی کمبيت ريس

باندي د هغې د اوږدي مودې اغیزې لامل ګړئ.

په ټولیزه توګه هغه مايکرو نيوترنيتونه چې د هغوي کمبنت په ټوله نړۍ کې معمول دی عبارت له: اوسبې، ويټامين A آيودین او زينک څخه دي.

د خوراکي توکو غني کول په ټوله نړۍ کې يو له هغه دريو مهه ستراټېژيو څخه (د خوراکي توکو تنوع او ويټامينونو او منرالونو ضميموي ویش) چې د ويټامينونو او منرالونو د کمبنت څخه د منځ ته راغلو تشویشونو د کموالي او وقاې په موخه ټاکل شوی، شميرل کيري.

د خوراکي توکو غني کول د ټولنې ټولو وګرو ته مخصوصاً ضررمنونکو قشرونو (ښخو او کوچنانو) ته د ويټامينونو او منرالونو د دوامداره رسولو یوه آسانه او ارزانه لاره ده.

د خوراکي توکو د غني کولو ډولونه
1. کتلوي غني کول (Massive fortification);

پروسس شوو خواړو ته د یو یا خو ډولو ويټامينو او منرالو اضافه کول په یوې مناسبې او ستندرد اندازې سره د خوراکي توکو غني کول يا Food fortification واي.

زن د نېړۍ په ټولو برخو کې د دوو ملياردو په شاوخوا کې وګړي د ويټامينونو او منرالونو (مايکرو نيوترینت) د کموالي څخه کړيرې چه زياتره یې په خوراکي توکو کې د ويټامينونو او منرالونو کموالي دي.

د مايکرو نيوترینتونو د کمبنت اغیزې د عامې روغتیا له نظره د هغوي د شدت د درجې او د هغوي څخه منځ ته راغلو روغتیا پایلو پوري تړلې دي، مخصوصاً په اميدوارو بشخو، خوانو او کوچنانو کې چې د جنین او د کوچنانو جسماني، دماغي وده او د ناروغرې په مقابل کې مقاومت اغیزمن کوي. څنګه چې په مختلفو ټولنو کې د وګرو ټول ګروپونه د مايکرو نيوترینتونو په کمبنت اخته کيري، ولې پراخه او رغنده ستونزې د بې وزلو ټولنو ترمنځ، په هغو کورنيو کې چې خوراکي خونديتوب پکي نه مراعات کيري او همدا رنګه د مخ په ودې او زيانمنو هيوادونو کې تر ستر ګو کيري.

د مايکرو نيوترینتونو د کمبنت مهم فکتورونه د بې وزلى، متون او رنگارنګ خواړو ته نه لاس رسی، د خواړو څخه د صحیح ګټې اخیستې په هکله د بشپړې خبرتیا او پوهې کموالي او د انتانې ناروغریو د زياتره پېښو څخه عبارت دي. هغه خوار خواکي (سوء تغذی) چې د مايکرو نيوترینتونو د کمبنت له امله منځ ته راخي د ټولنې د اقتصادي او ټولنیزې ودې لپاره لوی خنډي او په روغتیا، د زده کړي په ټواک، د کار په وړتیا او د ټولنیزو او عامه خدمتونو د بیو په لوړوالې

په افغانستان کې د خوراکي توکو غني کولو موجوده پروگرامونه

۱. د خوراکي مالګې غني کول په آيودين سره چې د آيودين لرونکې مالګې په نامه سره يادیږي یو د ملي بریالیو پروگرامونو خخه ده. دا پروگرام په ۲۰۰۳ کال کې پیل او د آيوده شوي مالګې تولید په اجباري ډول سره سرته رسيري. په اوس وخت کې د هیواد په ۱۲ ولاياتونو کې د ۳۰ فابریکو په شاوخوا کې د هیواد د خلکو د اړتیا وړ آيودين لرونکې مالګه تولیدوي. د وروستیو موجوده ارقامو په اساس د آيودين لرونکې مالګې خخه د ګټې اخیستې پوشین د ۶۱% په شاوخوا کې راپور ورکړل شوي دي.

۲. د غنموم د اوپو غني کول په ویتامینونو او منزالونو سره (اوپنه، فولیک اسید، ویتامین B12 او زنک) له ۲۰۰۶ کال خخه پیل شوي چې اوس د هیواد په ۵ ولاياتونو که په ۱۲ لویو سیلو ګانو کې دا فعالیت روان دی. د غنموم د اوپو غني کول په ویتامینونو او منزالونو سره په اختیاري ډول سرته رسيري او د آيودين لرونکو مالګو سره په پرتله د ګټې

۲. یو خاص ګروپ ته د خوراکي توکو غني کول (Targeted fortification)

۳. د تولیدي محصولاتو د بازار موندنې لپاره د خوراکي توکو غني کول (Market-driven fortification)

۴. د کورنيو په سطح د خوراکي توکو غني کول يا (Household and community fortification Bio fortification of staple foods)

لاندې ټکي باید د خوراکي توکو غني کولو لپاره په پام کې ونیول شي:

د خوراکي توکو غني کول کیدای شي په اختیاري او یا په اجباري ډول سرته رسيري، الته د خواړو غوره کول چې په هغه کې ویتامینونه او منزالونه اضافه کيري، د هغو خوراکي توکو د جملې خخه دي چې د زیاتو خلکو په واسطه ترې ګټه اخیستل کيري. خواړو ته اضافه کوونکي توکي باید د بوی، خوند او رنګ بدلون چې د عنعنوي او عقیدوي اختلاف سبب کيري منځ ته رانه وړي.

د هغو ما یکرو نیوتربینتونو غوره کول چې د موخي ود خوراکي توکو ته علاوه کيري باید د دولتي اړونده با صلاحیته ادارو په واسطه د هغو ستونزو د ارقامو او شواهدو موجوديت په اساس چې د یادو مایکرو نیوتربینتونو د کمبنت له امله منځ ته راغلي سرته رسيري. نو تولید کوونکو ته باید اجازه ورکړل شي تر خو خوراکي توکي د ملي او نړیوالو ستندردونو سره په مطابقت کې غني کړي. تولید کوونکي هيڅکله نشي کولای چې خوراکي توکي په یواځې توګه د دولت له اجازې پرته غني کړي.

هغه مایکرو نیوتربینتونه چې د موخي وړ خوارو ته علاوه کيري باید د یو معتبر او په نړیواله سطح پېژندل شوي تولید کوونکي په واسطه د جوړ شوو ستندردونو سره په مطابقت کې جوړ او برابر شي.

از دوربین

برداشتن گام‌های

موثر در

ستندرد

ستندرد سازی

عرصه

Adopted

4. Fortified Blended Foods for Children between 6 and 59 Months of Age (Complementary Foods) Standard Adopted
5. Micronutrient Powder for Children 6 to 24 Months of Age Standard Adopted
6. Fortified Lipid Based Nutrient Supplements for Moderately Malnourished Preschool Children (6 to 59 Months of Age) and Other Vulnerable Groups Standard Adopted.

ټول شپر ستندردونه د خوراکي آيودين لرونکې مالګې ستندرد، د غني شو غنمو اوپرو ستندرد او د غني شو مايع او جامو غوريو ستندرد، د متعددو مايكرو نيوترینتو د پوجرو ستندرد او د شحمي منشا د مغذى ضميموي توکو ستندرد او د فورمول بندي شوي متممه غذا ستندرد د ستندرد د عالي شورا له خوا منظور شوي دي.

د يادولو وړ د چې د پورته ستندردونو د تطبيق لپاره د غني شو خوراکي توکو د تصدیق ورکولو د ادارې په جوړولو کې د پورته ياد شوي هوکړه ليک په اساس کار روان دي او په نبردي راتلونکي کې به د ستندرد ملي ادارې په چوکاټ کې دا اداره جوړه شي

اخيسنې پونښې بې د ۵٪ په شاوخوا کې دي.

۳. د خوراکي غوريو غني کولو لپاره په A او D ويتامينونو سره وړاندېز شوي دي او په نبردي راتلونکي وخت کې به ټول غوري چې له بهر څخه راولل کيري او یا د هيواډ په دنه کې تولیديري باید په ويتامين A او D سره غني شي.

۴. د ۶ څخه تر ۲۳ مياشتو پوري ماشومانو لپاره د خوراکي توکو غني کول په هغو پوره سره چې د خو ډولونو مايكرو نيوترینتو (۱۵ ډوله ويتامينونو او مترالونو) درلودونکي دي او د تقوې د پوره په نامه سره ياديري د کړونو په کجه او زياتره د هيواډ په هغو سيموکې چې د خوراکي خونديتوب له نظره چېږي ستونزې لري او هم په ستونزمنو حالاتو کې قرار

لري، سره رسيري ولې په دوامداره توګه نه وي.

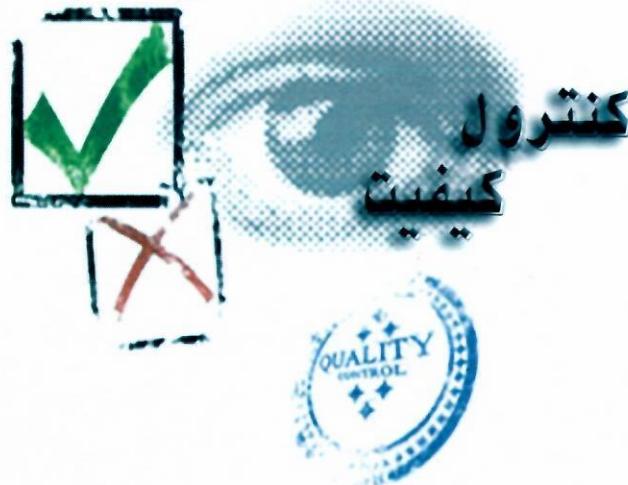
لكه خنګه چې پورته يادونه وشهو باید د خوراکي توکو غني کول د ملي او نړيوالو ستندردونو سره په مطابقت کې سره ورسيري، نو د همدي اصل په تاييد سره له نیکه مرغه د ستندرد ملي ادارې د هغه هوکړه ليک پر بنسټ چې د GAIN له دفتر سره بې لري د خوراکي توکو د غني کولو لپاره بې په ۲۰۱۳ ميلادي کال کې په لاندې ستندردنو کار پيل کړ:

1. Fortified Wheat Flour Fortification Standard Adopted
2. Fortified Cooking Oil and Ghee Fortification Standard Adopted
3. Fortified Edible Salt Fortification Standard

کنترول کیفیت

تهیه کننده: س. همگام

- انتظار مشتری و برآورده شدن خواسته هایش از محصول تولیدی
- نواقص موجود در محصول که هدف موردنظر را برآورده نمی سازد و باعث بوجود آوردن نارضایتی میگردد. صنایع تولیدی به منظور برآورده شدن رضایت مشتری از طریق محصول تولیدی در دو جهت اقدام کنند:
  - از دیدگاه بیرونی، در نظر داشتن خواسته های مشتری در محصولات تولید
  - از دیدگاه درونی، در نظر گرفتن نوآوری های تخصصی، وسایل و نیازمندی ها به منظور کاهش تعداد محصولات ناقص.

دقت در تطبیق ستانداردهای تعیین شده، کشف و تصحیح انحرافات پروسه در عمل و ارزیابی اثر بخشی شعبات و افراد اهداف کنترول کیفیت را تشکیل میدهد که با براه اندازی فعالیت های کنترول کیفیت برآورده شده میتواند و این فعالیت ها عبارت اند از:

1. کنترول طرح محصول و پروسه;

کنترول کیفیت و تضمین کیفیت یکی از بحث های مدیریتی است که بکار گیری آن در پروسه تولید گسترده ضروری شمرده میشود. کنترول کیفیت مجموعه عملیات اندازه گیری و آزمایش است که بالای محصول جهت تشخیص انطباق آن با مشخصات تحقیکی مورد نظر صورت میگیرد

بحث عمده کنترول کیفیت مربوط به انجام نمونه گیری محصولات، بازرگانی نمونه ها و تعمیم نتایج بدست آمده محصول است که بر اساس روش های احصایی صورت میگیرد. یکی از روش های مورد استفاده در کنترول کیفیت، کنترول پروسه تولید محصول به جای کنترول محصول تهیه شده است که با استفاده از روش های احصایی مانند (SPC) Statistic Proses Control انجام میگیرد.

کیفیت چیست؟

کلمه "کیفیت" در زندگی دارای مفهوم وسیع بوده و در مسایل روزمره معمولاً دلالت بر برتری دارد، در این صورت واژه کیفیت دارای نوعی ارزش ذهنی می شود که تشریح آن به آسانی ممکن نیست، اما اکثریت مردم باور دارند که آن را می فهمند و توان تشخیص آن را دارند.

در حال حاضر کیفیت در صنعت تولید و به طور گسترده در حوزه های دیگر با مفهومی دقیق تر که به معنی شناسایی خصوصیات یک محصول یا نوعی خدمت، به گونه ایکه خواسته های مشتری را در سطح قابل قبول برآورده ساخته، تعبیر می شود. در این صورت کیفیت نوعی ارزش عینی را داشته که قابل اندازه گیری و سنجش میباشد سطح این ارزش، تصریحاً یا تلویحاً، بر اساس توافق بین مشتری و عرضه کننده ای مشخص می گردد. کیفیت به عنوان مجموع خواسته های مقبول مشتری دو خصوصیت اصلی دارد:

"از آنجاییکه، اکثریت کارکنان ما مستعد و توانمند هستند، لازم است فرصتی در اختیار آنها قرار گیرد تا از فکر شان همانند جسم خود استفاده کنند." ظهور جنبش Quality Control (QCC) نتیجه این فلسفه بود، بسیاری از افراد معتقد بودند که حلقة های کیفیت و ابزارهای مرتبط با مطلب فوق یکی از مهمترین عوامل موثر در پیشرفت جایان درطی بیست سال گذشته بوده است. موقفیت های فوق العاده که شرکت های جاپانی با استفاده از این حلقات در زمینه کنترول کیفیت محصولات بدست آورده کشورهای آمریکایی، اروپایی و آسیایی را متوجه استفاده و ایجاد این گروپ ها را در شرکت های خود ترغیب نمودند. طوریکه در آمریکا از سال ۱۹۷۳ تا سال ۱۹۸۲ بیش از ۵۰۰۰ حلقة کنترول کیفیت ایجاد و مورد استفاده قرار گرفت. نیروی هوایی آمریکا، شرکت های تولیدی، بانک های ملی و خطوط هوایی آمریکا ازین حلقات استفاده میکردند. به اساس ارقام سال ۱۹۸۴ در چین، ۴۸۰۰۰ حلقة کنترول کیفیت با عضویت بیش از چهار میلیون کارگر تشکیل شد در حالیکه براساس ارقام سال ۱۹۸۸ در خود جایان یک میلیون حلقة کنترول کیفیت با عضویت بیش از ده میلیون کارگر فعالیت میکرد. جالب اینکه ریس جمهور چین سالانه جوابز بهترین ها را در زمینه کنترول کیفیت شخصاً اهدا مینماید.

در ابتدا، موضوع تشکیل حلقة های کنترول کیفیت در جایان تنها مسائل مرتبط به کنترول کیفیت بود ولی در حال حاضر به نحو وسیعتری به کار این گروپ ها توجه میشود. این گروپ ها علاوه بر مسائل کیفیت در زمینه افزایش بهره وری، کاهش مصارف و افزایش مصونیت و بهبود محیط کار فعالیت میکنند. لذا در میان ملل مختلف به گروپ های بهبود، حلقة های کنترول کیفیت، گروپ های بهره وری و امثال آن شهرت کسب نموده است.

حلقه های کیفیت چیست؟

حلقات کیفیت نتیجه تعامل بین روش های کنترول کیفیت احصاییوی آمریکایی و تجربیات نهادهای جاپانی است. جاپانی ها

۲. کنترول مواد اولیه:
۳. کنترول جریان تولید به منظور اقدامات پیشگیرانه:
۴. مطالعات خاص در پروسه به منظور ریشه یابی مشکلات اصلی؛

تطبيق فعالیت های یاد شده باعث میگردد تاعوامل اثر گزار در تولید اموال بی کیفت را دریافت و این عوامل میتواند شامل موارد ذیل باشند:

۱. خطاهای انسانی:
۲. مواد اولیه:
۳. ماشین آلات و وسائل تولید یا ارایه خدمت:
۴. محیط تولید:
۵. ضعف در طرح:

مطالعه تاریخ جنبش های کنترول کیفیت بیانگر آنست که جایان قبل از جنگ جهانی دوم، بنابر عدم استفاده از روش های کنترول کیفیت، به تولید کننده کالاهای ارزان و نامرغوب شهرت داشت. ولی این کشور برای ورود و تسخیر بازارهای جهانی تلاش زیادی را به خرج داد تا کیفیت اموال خویش را بهبود بخشد. از سال ۱۹۷۰ صحنه رقابت ها تغییر کرد و از آن به بعد جایان توانست اعتماد بازارهای جهانی را با کیفیت مطلوب کالاهایی تولیدی خویش جلب و موقعیت بهتر را احراز نماید. تسلط بر بازارهای کشورهای پیشرفتنه غربی اثرات زیادی را در مبادلات جهانی وارد نمود، تا آنجا که غربی ها دلایل متعددی را برای موقفیت جایانی ها تراشیدند. یکی از دلایل معروف که غرب برآن تکیه میکرد، آن بود که این سیستم ها فقط با فرهنگ جایانی ها قابل اجراست و جایانی ها جز کار کردن به چیزی دیگری نمی اندیشندند. ولی اگر مسائل را عمیقاً مورد بررسی قرار دهیم، متوجه میشویم که دلایل رشد جایان به راز و رمز شرق یا شرق دور مربوط نمیشود، بلکه این تغییر و تحول با تداوم اتحاد تصامیم اساسی، که از جانب دولت و شرکت های بزرگ جایانی، در چگونگی اداره و هدایت کارکنان، به دست آمده و این تصامیم اساسی را در جمله ذیل خلاصه نمودند:

آمریکایی امروز در حد ۳ یا ۴ سیگما یا به ترتیب معادل ۶۶۸۰۷ یا ۶۲۱۰ نقص در میلیون به تولید می‌پردازند. برای دستیابی به ۶ سیگما، نهاد به کاهش تغیرات اثرگذار بر ضایعات موجود در پروسه می‌پردازد بنحوی که پروسه‌های جدید و محصولی نوین در سطح کیفیت ۶ سیگما حاصل گردد.

انقلاب Six Sigma شش سیگما

در سال ۱۹۸۸ باب گالوین، در حال دریافت اولین جایزه ملی کیفیت مالکوم بالدریج موتورو لا به اختصار درباره چیزی صحبت کرد که او آن را "شش سیگما" می‌نامید. مخاطبان وی شامل جمع کوچکی از داوران و هیأت ممتحنه بالدریج بودند و خیلی اطمینان داشتند که آنچه را او درباره اش صحبت می‌کند خوب می‌فهمند. مثلاً تصور می‌کردند که او از کنترول پروسه‌های احصائی‌ی، قابلیت پروسه و برآورده شدن شرایط سخن می‌گوید. یعنی همان چیزهایی که انженیران کیفیت سال‌ها درباره اش صحبت کرده بودند. بین انженیران کیفیت و متخصصین احصاییه این توافق وجود داشت که «قابلیت پروسه» به زبان غیر تاختنیکی «مثبت و منفی سه سیگما» است. هر پروسه که در این سطح کنترول شود فیصدی کمی از اقلام معیوب خواهد داشت که آن هم به خاطر مشکلات تصادفی است ولی به هر حال می‌شود آن را قبول کرد. در دهه ۱۹۸۰ میلادی شرکت‌های موتورسازی آمریکا این تعریف را محدود تر کردند تا به تمام معنی "به چهار سیگما" دست یابند و به همین موجب شده بود میزان اقلام معیوب به چند قسمت در هزار کاهش یافت. تطبیق شش سیگما در پروسه تولید با حداقل نقص در تولید باعث دست آورد های بزرگ در صنعت گردید و توانست موفقیت های شایان را نصیب استفاده کنندگان سازد.

مفهوم کنترول کیفیت را از آمریکایی‌ها گرفتند و آن را به طور عملی و در قالب حلقات کنترول کیفیت توسعه دادند. برای درک مفهوم حلقه کنترول کیفیت لازم است با مفهوم سه کلمه تشکیل دهنده آن آشنا شویم:

حلقه (Circle=A Ring): به گروپی از افراد اطلاق می‌شود که به سبب علایق مشترک گرد هم می‌آیند. بعضی این لغت را دایره و برخی حلقه نیز ترجمه کرده‌اند.

کنترول (Control=A Check): به معنی وارسی، نظارت، رسیدگی، تفتشی به منظور اطمینان از صحت و سقم کار می‌باشد.
کیفیت (Quality): به معنای ارتقا و بهبود دائمی کیفیت کالا یا خدمات به منظور جلب اعتماد مشتری. بنابرین حلقة شامل تعدادی افرادی هستند که به صورت داوطلبانه در قسمت‌های مختلف واحدهای تولیدی یا خدماتی با حضور فعال سرپرست یا مدیر آن قسمت برای حل مسایل از طریق ایده‌هایی نوجلساتی را تشکیل می‌دهند و فعالیت‌های مربوط به کیفیت را از طریق شناسایی و تعریف مساله بررسی کرده و در ارتباط با مشکلات با استفاده از روش‌های تحلیلی راه حل‌های مناسب را ارایه میدارند.

در اواسط دهه ۱۹۸۰ شرکت موتورولا (MOTOROLA) به تلاش گسترده برای بهبود کیفیت و دستیابی تقرب نقص به صفر در تولیدات و خدمات خود پرداخت. چنین وضعیتی را به عنوان کیفیت ۶ سیگما نام نهاد و یک سیستم محاسبی ایجاد کرد که عملکرد را به سوی کسب رضایت مشتری به عنوان هدف اصلی سوق می‌داد. سیگما حرف هجدهم حروف الفای یونانی و اصطلاحی در ارقام است که به نمایش انحراف از وضع مطلوب می‌پردازد. شش سیگما را معادل $\frac{3}{4}$ نقص در میلیون تعریف کردند و نقص را هر چیز خارج از رضایت مشتری نامیدند. شرکت‌های

د ساختمان په ډګرکې

د ساختمانی کودونو او ستندردونو اهمیت

چمتو کونکی: انجینئر محمد عظیم (الوزئ)

کې پروت دی چې دا کمربند د مدیترانې کمربند په نامه یادیرې چې د پرنگال څخه پیل او د مدیترانې له حوزې، تورې بحیرې، ترکی، ایران، افغانستان او همالياد غرونو څخه تیرېږي او بلاخره تر اندونیزیا پوري رسیوړي. په دی سیموکې د تاریخ په اوږدو کې ډیرې زیاتې زلزلې راغله دي، چې د زرگونو وګرو د مرګ او ژوبلې لامل شوې دي. افغانستان چې په دی کمربند کې پروت دی د زلزلو یو دیر خونپې تاریخ لري. په شلمه پېړی کې د فابریکو او نورو فعالیتونو په وجهه په فضاسکې د کاربن ډای اکساید کچه خو برابره زیاته شوې ده او په همدي وجه

ساختماني کودونه د توکود کړنلارو، قوانینو او ستندردونو هغه ټولکه ده چې د یوی څانګړې واکمنې ادارې په واسطه د ټولکېو د همغرېتوب او خوندیتوب د آبادونې او روغتیا په برخه کې د عامه او مکررې ګټې اخستې په موخه ترتیب شوې دي. یا په بل عبارت د تخنیکي مقرراتو او څانګړې تیاوو هغه څانګړې ټولکه ده چې د ساختمانو او تاسیسانو جوړونه، فالونه، طرحه او پیزاین کنترولوې.

ترهغه څایه چې چیلوژیکي خیړنو بشو dalle ده زمونږ ھیواد د څمکې د کړي په یوه فعاله زلزله لرونکي کمربند

یواخنۍ او اساسی لاره یې په ټولو ډګر نو کې په تیره بیا د ساختمان په ډګر کې د (ساختمانی کودونو او ستندرونو) پلي کول او په کار اچول دي.

د ملي ساختمانی کوجونو ګټې - د ساختمانو د طرحې تحلیل او تر ټولو د سی او اقتصادي طرحې وړاندې کول.

- د ساختمانی توکود کیفیت تاکل او غوره کول.
- د انجنیرانو او مهندیسینو لپاره د پیاوړي قضاوت وسیله.

- د انجنیري او مهندسى رشتود اهمیت لوړو.
- د نړیوالو او ملي پروژو د ګټلو لپاره افغانی شرکتونو ته لوړیتوب ورکول.
- د انجنیرانو او مهندیسینو لپاره جواز (ایسننس) د اخیستلو یوه کړکی پرائیستل او د انجنیيري کارونو خڅه د غیر مسلکي انجنیرانو ایستل.

پلاخره ساختمانی کودونه او ستندرونه یواخنۍ اساسی او بنستېزې وسیلې او سندونه دی چې د ساختمانو خوندیتوب، ورتیا، هوساينه او اقتصاديويالي، د ټولو هغه چاپریال او اقليمي اغیزو لکه (زلزله، باد، واوره او باران) په مقابل کې دفاعي وسیلې ګټل کيری. همداراز ساختمانی کودونه او ستندرونه دی چې ساختمانو ته بشکلا، پایښت او عمر وربښي.

لارمه ده چې د ساختمانی کودونو او ستندرونو د کارونې اغیزو ته نه یواخې د ساختمان په ډګر کې بلکې په ټولو برخو کې خانګړې پامرنه وشي خود نړیوال معیار او کېچې سیالیو ته لار پیدا کړو.

هوا منځ په تودیدو ده. په وروستیو ګلونو کې د هوا تودیدلو په اقلیم کې د پام وړ بدلونو نو له امله ډیره ویره رامنځ ته کړي ده.

عمومي سروي او علمي خیزني بنسې چې افغانستان د اقلیمي بدلونو د احتمالي زیانونو له امله د نړۍ اتم هیواد دی. د کار پوها نو په نظر افغانستان ته اقلیمي بدلونو نه له دریو اړخونو زیان رسوي:

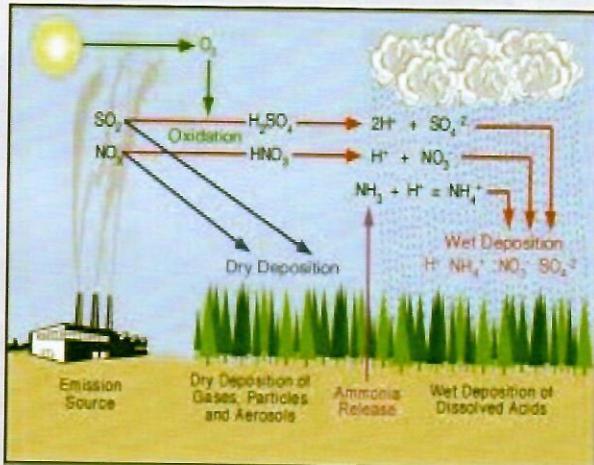
- د سیلابونو زیاتوالي
- وچکالي

بې وخته بارانو نه، واورې او طوفانو نه د اقلیمي بدلونو او زلزلې موضوع د او سنی نړۍ په جدي مسایلو کې شامله ده چې هر هیواد ورته د خپلو امکاناتو، اقلیمي شرایطو په ریا کې د مقابلې لپاره لارې چاري لټوی. اقلیمي بدلونو نه او س یوه حتمي مسله ګټل کيرې، چې د نورې نړۍ هیوادونه یې د احتمالي زیانو نو د مقابلې لپاره پرو ډګر امونه جوړو وي.

د دی لپاره چې دغه اقلیمي بدلونو نه لکه زلزلې او احتمالي زیانو نه د بیارغونې، پانګه اچونې او نړیوال مارکیتو نو ته د لارموندنې په ډګر کې یو ګواښ ګټل کيرې، نو په کار ده تر خو یو بنستېزه د حل لار ورته پیدا شي.

په خاورې د تیزابي اوربنت اغیزې

ترتیب کونکی: انجنیر نصرالله "شېرزاد"

ماهیانو، اوییزو نباتاتو او حیواناتو د مړینې سبب کېږي. همدارنګه که د اویبو (pH) پنځو ته بنکته شي نو بنځینه کبان نه شي کولای چې هګي واچوی او نوي زیویدلې کبان هم وده نشي کولای چې په پایله کې تول ژوندي ژوي له چاپریال سره حساسیت پیداکوي، نو د ژونديو ژوو د خوړو ژنڅير زیانمنوی. دا رنګه تول ژوندي اړکانیزمنه یو له بل سره په مستقیم او یا غیر مستقیم ډول اړیکې لري. که چېږي یو ډیوکسی میکروسکوپی اړکانیزم په غیر طبیعی ډول له منځه لارشي نو یو لوی ژوي چې په دې کړۍ کې هغه سره تراو لري اغیزمن کېږي، چې په دې توګه تول هغه ژوندي ژوي د خوړو ګډه ژنڅير پورې اړه لري زیان ويني.

د انسانانو پر ژوند او روغتیا د تیزابي اوربنت اغیزې

انسانان د ژوند د پایښت لپاره خوړو ته اړیتا لري، چې خپل خواړه د حیواناتو او نباتاتو خخه لاسته راوړي. که چېږي دغه نباتات او حیوانات د تیزابي اوربنت په وسیله زهری شوي وي او انسانان ور خخه د خوړو په توګه استفاده وکړي دغه زهری تو کې یې بدنه دنه کېږي، چې په پایله کې د انسان روغتیا ته زیان اړوي، او د بېلاړلو ناروغیو لکه: سالنېۍ، سرخورۍ، پښتوړکو، ستونې، عصېۍ، افلونزا او زکام لامل ګرځي.

اوربنت (Deposition) په اتموسفیر کې موجود غازونه د اوربنت په بیلاړیلو ډولونو (باران، واوري، ړولی، پرخه) او یا د (Acidic gases and particles) تیزابي غازونو او ڈراتو (Wet Deposition) په ډول د خمکې پرمخ اوږي.

داسې سیمې شته چې د تیزابي اوربنت په پایله کې اغیزمنې کېږي، خو یو شمېر نورې سیمې شتون لري، چې د تیزابي اوربنت په پایله کې نه اغیزمنې کېږي. کومې سیمې چې نه اغیزمنې کېږي خاوره یې له چونې او ګچ خخه جوړه شوې ده، چونه او ګچ د بفر خانګړتیاوې لري، چې د تیزابي اوربنت خانګړنې له منځه وړي. او کومې سیمې چې خاوره یې د بفر خانګړتیاوې نه لري د تیزابي اوربنت په پایله کې اغیزمنې کېږي او د نباتاتو د وړتیا اړین عناصر لکه کلسیم، مگنیزیم، پوتاشیم، نکل، سرب او داسې نور د خاورې له ترکیب خخه پریمنخل کېږي، چې د خاورې حاصلخیزې له منځه وړي او د کرھنیزو محصولاتو د کمپدو سبب کېږي. دا راز په تدریجی ډول دغه عناصر د اویبو د جریان په مرسته سیندونو او جهیلونو ته لار پیدا کوي، چې په اویبو کې د حیواناتو او نباتاتو د مرګ سبب کېږي.

د اویبو په ایکو سیستم د تیزابي اوربنت اغیزې

تیزابي اوربنت په سیندونو او ډیالو کې د اوییزو ژوي پر ژوند ناوړه اغیزه لري. دا خرګنده د چې اوییزو حیوانات او نباتات، د غیر اوییزو (وچې) حیواناتو او الوتونکو لپاره د خوړو مهمه سرچینه جوړوی، چې دغه اوییزو حیوانات او نباتات په داسې اویبو کې سنه ژوند کولای شي، چې (pH) یې د ۷ او ۶،۲ ترمنځ وي که چېږي د اویبو (pH) د تیزابیت په لور بنکته کېږي په داسې حالت کې بیا یو زیات شمېر اوییزو حیوانات او نباتات له منځه ئې.

د تیزابي اوربنت په پایله کې له خاورې خخه المونیم او نور دراندې فلزات اویبو ته استول کېږي، چې د یو شمېر صدفونو،

نوموري فلات د نباتاتو، الجيانو، فنجانو او بكترياوو لپاره زهري دي، چې د دغۇ ۋۇندىيۇ ژۇو د مرگ سبب گرخى. تيزابى اوربنت كولاي شي، چې يو خنگلىي ايكوسىستم په بشپۇر چول له منخە يوسي. له خاورى خخە د كلسىم د پريمىنخلۇ په پايلە كې حازون چې د الوتونكى مرغانو خوازە جوروي، له منخە خى، چې په پايلە كې الوتونكى مرغان خامپى او بې پوتىكى هىگى اچوي. تى لرونكى ژوي د هغۇ نباتاتو د خورۇ په پايلە كې چې كلسىم نه لرى كمپى شىدې توليدوى او ناقص بچى زيروي.

د نېي د يو شمبېر ھپادونو لكه هندوستان، جرمىنى، روسىيە، چىن او كاناچا د ھيادونو خنگلونو تە د تيزابى اوربنت په پايلە كې ھير زيات زيانونه اوشتى، كرهنى تە زيان رسوى او د خاورى بىشرازىي كموى او د حاصلاتاتو د كېپدو لامل كېرىي، خو د يو شمبېر كرهنىز و نباتاتو حاصلات زياناتوي، او دا ھە نباتات دى چې په تيزابى خاورو كې بنه وده كوي.

په تارىخي او كلتوري ودانيو د تيزابى اوربنت اغىزى

د نېي په يو شمبېر ھپادونو كې تارىخي ودانى او آثار د تيزابى اوربنت په پايلە كې زيانمنى شوي او خچلە بشكلا بې لە لاسە وركرى ده. د يىلگىكى په توگە د امرىكىا د پارلمان مانى، د مصر تارىخي عبادت خای او د هندوستان د تاج محل مانى خخە يادونە كىرىي. همىدارنگە زيات شمبېر تارىخي مانى لە چونپى خخە جورپى شوي دي، چې چونە له سلفرادى اكسايد سره تعامل كوي او كچ جوروي، چې په پايلە كې تور داغونە او پيونە منھئە راشى او د توکو د خرابدو لامل گرخى.

د تيزابى اوربنت د مخنيوي لپاره ھەچى

د دې لپاره چې د تيزابى اوربنت له توليد خخە مخنيوي وشى نو كولاي شو چې له پاكىي انرژى لكه اتومىي انرژى Hydro Nuclear Energy، د اوپو انرژى (Wind Energy)، د ھمكې حرارتى انرژى (Geothermal Energy) او د لمى د انرژى Solar Energy) خخە گتە واخلو ترخو د تيزابى اوربنت جورونكى غازونو مخنيوي وشى او همىدارنگە د تيزابى اوربنت د جورونكى غازونو د توليد د مخنيوي لپاره بايد د عامه ترانسپورت خخە گتە واحىستل شي او د زياناتو نقلەي وسايطو خخە چەدە وشى.

په خنگلونو او نباتاتو د تيزابى اوربنت اغىزى

لە خېپۇنۇ خخە دا په داگە شوي چې خنگلونه لە بل ھر ايكوسىستم ھير زيان وينى په خاصە توگە د لوپو ارتفاعاتو خنگلونه چې لە نورو خخە زيات د تيزابى اوربنت تر اغىزى لاندى راھى.

د تيزابى اوربنت په تركىب كې د نايتريك اسىد او سلفوريك اسىد تيزابونه شامل دي، چې په توپىز چول نباتاتو تە زيان رسونىكى دي. تيزابى اوربنت په نباتاتو او د نباتاتو پر محصولاتو ناپەرە اغىزە لرى، كە چىرپى خاورە د بفر خاصىت لرونكى هم وي د اوربنت خاڭىكى د نباتاتو لە پابو او نورو برخو سره په تماس كې كىرىي او زيان ورته اپوي. كله چې د اوربنت خاڭىكى د نباتاتو د پابو او نورو ناز كو برخو سره په تماس كې شي په پايلە كې د پابو (وكسى) چې يو نرى پوتىكى دى لە منخە خى، او د پابو تفسى سىستم تە زيان رسوى. همىدارنگە نشي كولاي ضىاىي عملىي اجرا كېرىي، چې د يادىي عملىپى په نه اجرا كولو سره د ونو او نباتاتو مقاومت د ناروغىو، آفتونو او وچكالى په مقابل كې كمېرىي.

د پلن پابو ونو پانپى ژېرىي او د ستەن پابو ونو د پابو خو كې ژېر زنگ غورە كوي او رېزىري. يوه خېپۇنە چې د خنگلونو پە اړه سرته رسپېلې ده د تيزابى اوربنت له ورپۇ خخە وروسته زيات شمبېر خنگلىي ونو د ژمنى يخ په مرسته زيانمنى شوي دي، دا خكە چې د تيزابى اوربنت په پايلە كې لە خاورى خخە د كلسىم عنصر پريمىنخل كىرىي او د ونو مقاومت د يخ په مقابل كې لە منخە ورپى. تيزابى اوربنت يو شمبېر فلاتات لكه المونىم، جست، سرب، كروميم او مس لە خاورى خخە مينھىي او د خاورى د لاندى بىرخى خخە پاسنى بىرخى تە لېردى.

نقش لابراتوار های متropolوژی ملی در تسهیل تجارت بین المللی

ترتیب کننده: انجینیر محمد یاسمی

تمام لابراتوارهایکه در این زمینه فعالیت می‌نمایند باید توانایی اجرای سیستم های مدیریت و آزمایشی مورد نیاز را داشته و با ستندرهای بین المللی مطابقت نمایند تا سرتقیکیت های لازم را از مراجع بین المللی دریافت نموده و بتواند در آن ساحه از متropolوژی اجازه فعالیت و ارایه خدمات را داشته باشد.

با توجه به مطالبی که گفته شد اهمیت وجود لابراتوارهای متropolوژی بسیار بوده و بطور کلی بعضی از نقش های اصلی لابراتوارهای متropolوژی را می‌توان به شرح زیر طبقه بندی کرد:

- ایجاد، تحقیق، توسعه و حفظ ستندرهای ملی اندازه گیری؛
- ارایه خدمات به مستهلكین براساس معیارهای قبول شده؛
- کنترول آزمایشات؛

• جلوگیری از خسارات و یا به حداقل رساندن آنها؛

• کشف و اصلاح محصولات خارج از ستندرد؛

• تولید محصول جهت کسب رضایت مشتری تا حد امکان؛

• حصول اطمینان از عیار بودن دستگاه های اندازه گیری در تمام بخش ها؛

• ایجاد همکاری های تخصصی با موسسات و سازمان های اندازه گیری ملی و بین المللی؛

نقش اصلی لابراتوار های متropolوژی

در لابراتوار های متropolوژی اهداف گفته شده در زمینه های برق،

امروز در تمامی کشورها، سرمایه گذاری در ساحه متropolوژی و ایجاد لابراتوار های متropolوژی اولین قدم در جهت افزایش توانایی کشورهای مختلف در زمینه توسعه و استفاده از آخرین تکنالوژی روز در صنعت شمرده می‌شود.

همزمان با شروع تبادله اجنبیان بین انسانها، علم متropolوژی یا دانش اندازه گیری هم به وجود آمده است. علم متropolوژی به ما این امکان را می دهد تا بتوانیم تمام زندگی خود را پلان گذاری کرده و مبادرات تجاری خود را با اطمینان انجام دهیم.

به عنوان مثال برای محاسبه طول روزها و ماه ها و انجام به موقع تمام فعالیت های خود، به یک اندازه گیری دقیق از زمان نیاز داریم و همچنین برای فراهم آوری ضروریات خود نیازمند یک سیستم اندازه گیری دقیق از وزن هستیم و هزاران مثال دیگر که نشان می دهد ما هر روز و هر لحظه با علم متropolوژی سروکار داریم و نیازمند یک سیستم ثابت اندازه گیری هستیم که تمام وسائل ما عیارسازی باشند.

دلایل ضرورت اندازه گیری را می‌توان به موارد ذیل خلاصه کرد:

• برای ساختن هر چیز احتیاج به اندازه گیری داریم.

• برای کنترول کمی و کیفی و روش ساخت قطعات ساخته شده توسط دیگران نیاز به اندازه گیری می باشد.

• نیاز اندازه گیری برای توضیحات علمی، بدون اندازه گیری امکان اینکه بتوان اطلاعات واضح به فرد دیگری انتقال داد وجود ندارد.

آچه مبرهن است ما در هر جای می‌توانیم از علم متropolوژی استفاده کرده و اندازه گیری های را انجام دهیم. ولی کار اساسی متropolوژی و کالیبریشن دستگاه های اندازه گیری در لابراتوارهای انجام می شود که دارای شرایط محیطی ویژه باشند. یعنی درجه حرارت، رطوبت، لرزش، روشنایی و مقدار نوسانات جریان برق باید به طور مداوم کنترول شود تا این عوامل در اندازه گیری ها خطای ایجاد نکنند. یعنی عوامل محیطی میتواند بر روی کالیبریشن دستگاه ها تأثیر گذاشته و باعث بروز اختلال شود.

محدوده ($20 \pm 2^{\circ}\text{C}$) می باشد. نور مستقیم خورشید و جریان هوا بسیار خطناک و غیر قابل قبول می باشد چون باعث تغییرات حرارت گستره می شود. بنابرین شیشه های پنجره ها باید رنگ شوند و نباید باز شوند.

✓ **روطوبت هوای:** رطوبت سنتردرد برای لابراتوار متrolوژی در محدوده $30 \pm 5\%$ می باشد.

✓ **پاک بودن محیط لابراتوار:** دیوارها و سقف باید رنگ و پاک شوند.

✓ **لرزه:** لرزه می تواند یکی از عواملی باشد که باعث افزایش خطا در اندازه گیری ها می گردد. بنابرین باید تا حد امکان لابراتوار متrolوژی را از لرزه های موجود در محیط محفوظ نمود.

✓ **روشنایی:** روشنایی یک لابراتوار اندازه گیری معمولاً در حدود ۷۰۰ لوکس می باشد.

با این حال، خدمات ارایه شده از طرف لابراتوارهای متrolوژی به نوع وسایل موجود در لابراتوار بستگی دارد. خوشبختانه لابراتوارهای متrolوژی اداره ملی سنتردرد به تازگی افتتاح شده و توسط بهترین تجهیزات روز با داشتن سertificatet های عیار سازی در پنج بخش برق، حجم، فشار، طول و کتله مجهز شده است.

در اخیر امید است با فعال شدن لابراتوارهای فوق تا حد زیادی از کم فروشی و تقلب در کمیت مواد جلوگیری شده و با فراهم آوردن اطمینان بین تولید کننده و مصرف کننده زمینه ساز جهانی شدن اقتصاد افغانستان گردد.

جريان، کتله، طول، ولتاژ الکتریکی، مقاومت الکتریکی، درجه حرارت، فشار و حجم ایجاد شده و مورد استفاده قرار می گیرد. بسیاری از این آزمایشات و سنتردردهای اولیه انجام شده در لابراتوار قابل ردیابی نیز است.

یکی از جنبه های فعالیت لابراتوار های متrolوژی عیار کردن و سایل اندازه گیری است. اما ضرورت عیار کردن در چیست؟ به طور ساده می توان چنین گفت: قطعات به مرور زمان فرسوده می شوند و تجهیزات در معرض تغییرات درجه حرارت قرار می گیرند و عملکرد های اساسی آنها بتدریج ضایع می شوند، این موضوع انحراف از مسیر (drift) نامیده شده و موجب می شود تا نتایج غیرقابل اطمینان شوند و کیفیت طراحی و تولید هر دو صدمه بیینند.

اگرچه انحراف نمی تواند حذف شود اما می تواند در پروسه کالیبریشن شناسایی و کنترول شود. کالیبریشن بطور ساده مقایسه عملکرد وسیله با یک سنتردرد مشخص و ممکن است تعیین انحراف از مقدار اسمی (Nominal Value) و میزان تصحیحات مورد نیاز برای به حداقل رساندن خطاهای را در برگیرد. تجهیزات که بدرسی کالیبره شده اند، این اطمینان را بوجود می آورند که محصولات و خدمات مشخصات تехنیکی لازم را برآورده می سازند.

از مزایای کالیبریشن می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- افزایش بازدهی محصول؛
- بهبود منابع؛
- تضمین ثبات و پایداری؛

مزایای فوق الذکر این اطمینان را بوجود می آورد که اندازه گیری های محصولات مشابه در جاهای دیگر سازگاری و همخوانی دارند. با حصول اطمینان از اینکه اندازه گیری ها براساس سنتردردهای بین المللی هستند پذیرش محصولات نزد مستهلكین در سراسر دنیا ارتقاء می یابد.

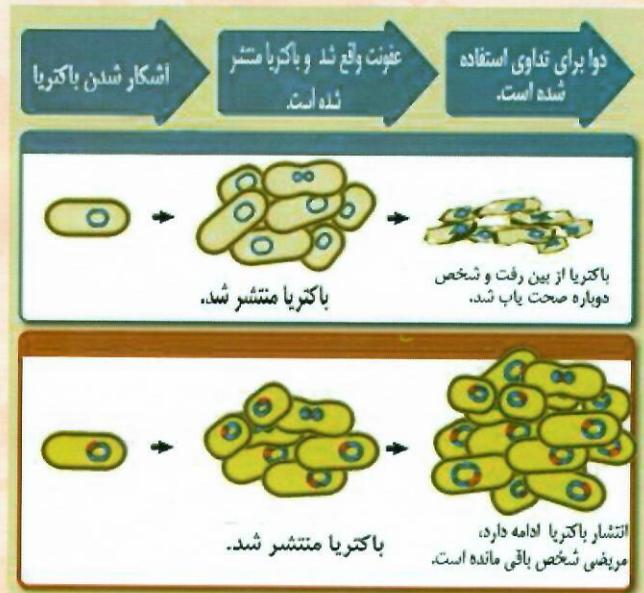
با توجه به اینکه وسایل اندازه گیری دارای دقت بالایی هستند و از طرف دیگر معمولاً از فلز ساخته می شوند، تغییرات شرایط محیطی می تواند باعث افزایش خطا در اندازه گیری گردد. برای جلوگیری از این مشکل شرایط محیطی لابراتوار متrolوژی ثابت و با تغییرات بسیار کم می باشد. از جمله این شرایط ایده آل محیطی که در لابراتوارهای متrolوژی برای اندازه گیری مورد نیاز است شامل موارد ذیل است:

✓ **حرارت:** حرارت لابراتوار متrolوژی معمولاً ثابت و در

مقاومت دوایی

تئیه کننده: فارماسیست مرزا محمد ایوبی

۲. مقاومت دوایی کنترول عفونت های شفاخانه را مختل می کند: مقاومت دوایی اثر بخشی تداوی را کاهش می دهد. بنابرین به صورت بالقوه باعث انتشار مایکروارگانیزم های مقاوم به سایر افراد می شود.
۳. مقاومت، تهدیدی است به برگشت دوران قبل از کشف آنتی بیوتیک: باعث خطر بسیاری از مریضی های عفونی غیر قابل کنترول شده و سیر رسیدن به تداوی صحیح را منحرف می کند.
۴. مقاومت دوایی هزینه مراقبت های سلامت را افزایش می دهد: زمانی که عفونت ها به دواهای خط اول تداوی مقاوم می شوند از تداوی های بهای قیمت تر باید استفاده شود. که هزینه تداوی به خانواده و اجتماع را نیز افزایش می دهد.
۵. مقاومت دوایی دست آوردهای مراقبت سلامت در اجتماع را به خطر می اندازد: مقاومت دوایی دستیابی به دواهای جدید را در معرض خطر قرار می دهد. بدون دواهای ضد میکروبی موثر جهت مراقبت و پیشگیری از عفونت موفقیت تداوی چون پیوند اعضاء، تداوی کیمیاوی، سرطانها و

استفاده نامناسب و غیرمنطقی از دوا ها شرایط مساعد را برای مایکروارگانیزم های مقاوم فراهم مینماید تا تولید مثل نموده و گسترش یابند. طور مثال زمانی که یک مریض، دوره تداوی ضد مکروبی تجویز شده را کاملاً سپری نمی کند یا اینکه دوای آنتی بیوتیک، با کیفیت پایینتر استفاده می نماید، مایکروارگانیزم مقاوم ایجاد شده و گسترش می یابد.

مقاومت دوایی عبارت است از مقاومت مایکروارگانیزم به یک دوای آنتی بیوتیک که قبلاً به آن حساس بوده و تداوی بالای آن اثر ننموده و عفونت باقی می ماند. مقاومت دوایی نتیجه نادرست از دواهای آنتی بیوتیک بوده و زمانی ایجاد می شود که مایکروارگانیزم تحرک یافته یا به طور اکتسابی ژن (GEN) مقاوم ایجاد می گردد.

عوامل عمده بوجود آمدن مقاومت دوایی قرار ذیل میباشد:

- عدم هماهنگی بین المللی در تطبیق فارمکوپیا و گایدلاین ها جهت درک یکسان از پاسخ به تداوی میکرو ارگانیزم با آنتی بیوتیک؛
- نبود یا ضعف سیستم مراقبت و حمایت از تداوی مریضان با آنتی بیوتیک؛
- ناکافی بودن سیستم های تصدیق و تایید کیفیت دواهای تئیه شده؛
- روشهای ضعیف پیشگیری و کنترول عفونت ها با آنتی بیوتیک های مشخص؛
- کمبود امکانات تشخیصی، دوایی، واکسیناسیون و توسعه ناکافی محصولات جدید؛

چرا مقاومت دوایی مورد توجه جهان است؟

۱. **مقاومت دوایی کشنده است:** عفونت های ایجاد شده توسط مایکروارگانیزم های مقاوم اغلب به تداوی های غیر ستندرد پاسخ نداده و باعث افزایش یا طولانی شدن مدت تداوی گردیده خطر مرگ و میر بالا می شود.

تابلیت های اوکسی تتراسکلین (oxytetracycline) که دوز تداوی شامل ۱۰۰ ملی گرام در هر دوازده ساعت (روز دو تابلیت) است، ۱۵۰ میلی گرام تولید می کنند و دفعات آنرا روز یک تابلیت توصیه میدارند که این کار قیمت دوا را بالا برده و طبیعی است که به سود تولید کننده میباشد در مقابل مریض برای دوازده ساعت دیگر دوای کافی نمی داشته باشد.

گذشته از آن تجویز بسیاری از دوکتوران منحصر به تبلیغات شرکت های دواسازی میباشد که با تبلیغات خوبیش دوکتوران را وا می دارند تا از ادویه شان استفاده شود. این هم از جمله عواملی است که مقاومت دوایی ایجاد میکند. در موارد زیادی دوایی را که باید روز ۴ بار توصیه شود روز دو بار توصیه می کنند. هر دوا برای موثریت دوایی از خود دارای سطح معین غلظت در خون و زمان معین بودن یا زیستن را دارد، که به نام (Half-life) یاد میشود و برای هر دوا بر اساس خصوصیت کیمیاوی آن فرق می کند. بر همین اساس مقدار و دفعات روزانه تداوی معین گردیده که کم کردن دفعات استعمال دوا نیز از اثر بخشیدن آن می کاهد و مقاومت دوایی ایجاد میکند. مقدار و دفعات تداوی در کتاب های (فرمولیر دوا) که همه ساله چاپ می گردد، ذکر میشود و دوکتوران که این کتاب های (تجارتی) را یگانه منبع قابل قبول دانسته از آن استفاده میکنند و سبب ایجاد این خطر می گردد. اما در خصوص کشور ما و کشور های عقب مانده و در حال انکشاف موارد زیاد است که باید به بحث آن پرداخت که در این مختصر نمی گنجد.

در جهان تنها در سال گذشته حداقل ۴۴۰,۰۰۰ واقعه مقاوم توبرکلوز تشخیص شده و ۶۹ کشور این چنین واقعات را راپور داده اند. همچنان مalaria که در برابر جدید ترین ادویه مقاوم شده است برای کشور ما جدی می باشد. امکانات تداوی واقعات مقاوم اسهالات و سوزاک بسیار محدود است و انتانات و خیم شفاخانه ها از باعث مقاومت دوایی که سبب مرگ میگرددند رو به افزایش است. این میکروب های مقاوم به سرعت از یک منطقه به منطقه دیگر انتشار می یابد. علاوه اما مقاومت دوایی برای تداوی مرض ایدز (HIV) در حال بروز است.

سازمان صحي جهان (WHO) مبارزه با مقاومت ضد میکروبی را به عنوان شعار برای روز جهانی صحت در سال ۲۰۱۱ م انتخاب نموده بود که در اين روز سازمان صحي جهان بيانيه اي بين المللی

جراحی های بزرگ کاهش می یابد.

۶. مقاومت دوایی امنیت سلامت را به خطر انداخته اقتصاد و تجارت را نابود می سازد: توسعه تجارت جهانی و گردشگری اجازه می دهد تا مایکروارگانیزم های مقاوم به سرعت در کشورها و قاره ها گسترش یابد.

اضرار مقاومت دوایی

- اگر امروز اقدام نکنیم فردا بهبودی کامل نخواهد بود.
- مقاومت دوایی امنیت سلامت را به خطر انداخته و تجارت را به مشکلات شدید اقتصادی مواجه میسازد.
- مقاومت دوایی هزینه مراقبت های سلامت را افزایش می دهد.
- مقاومت دوایی دستاوردهای مراقبت سلامت در اجتماع را به خطر می اندازد.

سازمان صحي جهان هشدار داده است که خطر آن میروود جهان به همان عصر قبل از انتی بیوتیک ها برگردد و ممکن انکشاف و دستاوردهای بشری در معرض نابودی قرار گیرد. برای جلوگیری از این خطر اقدامات پیشگیرانه ای را پیشکش نموده و امیدواریم با اقدام آن از پیشرفت این خطر جلوگیری شود. یکی از این پیشنهادات مهم تشویق و تنظیم استفاده معقول از ادویه است که در این مورد قبلًا اشاره گردید.

بسیاری از مردم به این عقیده اند که این موارد در کشور های پیشرفته (اروپا و امریکا) صدق نمی کند و این امر به کشور های عقب مانده و در حال انکشاف مربوط نمیشود. ولی مشکل و مایه ایجاد خطر هم در همین کشور ها بصورت بسیار ظریف و غیر مرئی نهفته است.

در بخشی از این هشدار استفاده نادرست از ادویه (استفاده مقادیر کم و یا اضافه از ضرورت) تعریف شده است. استفاده مقادیر کم دوا های انتی بیوتیک در کشور های پیشرفته سبب ایجاد این خطر شده است. بسیاری از دوکتوران در این کشور ها به این عقیده اند که باید انتی بیوتیک کمتر توصیه شود تا خطراتیکه این دوا ها بالای انسان وارد می کند، کاهش یابد.

همچنان شرکت های تولید ادویه اقدام به تولید ادویه ای میکند که مقدار (دوز) دوا را فی واحد (تابلیت یا کپسول) نسبتاً بالا برده و در مقابل در توصیه هایی که در مورد استعمال آن مینگارند دفعات استعمال روزانه را کاهش می دهند. بطور مثال در مورد

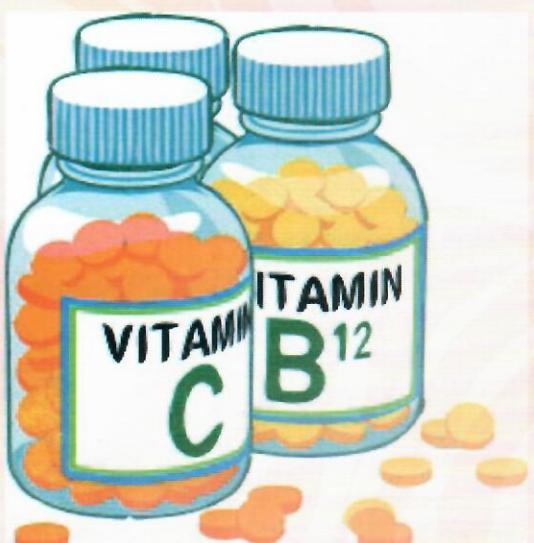
آنتی بیوتیک ها را برای نوبت بعدی ذخیره نکنید. (بخصوص در مورد اطفال)

اطفال زیر ۱۵ سال نباید آنتی بیوتیک را به طور خودسرانه مصرف کنند زیرا عوارض جبران ناپذیری روی شناوی فرد تحملی می کند و ممکن است آسیب های جدی بر کلیه آنها وارد شود.

سازمان صحی جهان هشدار داد که مقاومت دواهای روز افرون و شدید است و بسیاری از امراض انتانی (میکروبی) به آسانی تداوی نشده و ایجاد قیمت گزاف و تداوی طولانی را می نماید. از همه حکومت ها، کارمندان صحی، صنعت کاران و جامعه مدنی خواسته شده است تا در این زمینه اقدامات جدی را روی دست بگیرند تا در آینده از خطر جدیدی که بشریت را تهدید می کند، جلوگیری شود.

اقداماتیکه برای مبارزه علیه مقاومت دواهی نشر شده شامل نکات ذیل می باشد:

۱. انکشاف و تطبیق یک پلان جامع تمویل شده برای مجادله علیه مقاومت دواهی؛
۲. تقویه سیستم نظارت و بلند بردن خدمات لابراتواری؛
۳. تضمین دسترسی به ادویه اساسی و با کیفیت؛
۴. تشویق و تنظیم استفاده معقول از ادویه؛
۵. افزایش اقدامات پیشگیرانه برای وقایه و کنترول انتنان؛
۶. تشویق برای نوآوری و تحقیقات علمی برای انکشاف ابزار جدید؛

- برای متمنکر نمودن تلاش ها جهت مقابله با گسترش مقاومت دواهی را انتشار داد.

توصیه ها پیرامون استفاده معقول ادویه جهت جلوگیری مقاومت دواهی:

- از داکتر و یا فارماسیست خود بپرسید چگونه می توان از دواها بطور صحیح و اصولی استفاده کرد.
- هرگز دواهی مصرفی خود را به دیگران توصیه نکنید، حتی اگر عالیم مريضی وی مشابه مريضی شما باشد.
- دواهای تجویز شده توسط داکتر را طبق دستور و تا پایان دوره تداوی بطور کامل مصرف کنید.
- در صورت بروز عوارض جانبی پس از مصرف دواهی تجویز شده توسط داکتر دوا را خودسرانه قطع نکنید، بلکه با داکتر یا فارماسیست مشورت نمایید.
- از مصرف دواها و هورمون ها برای تغییر وزن و بدن سازی استفاده نکنید و بجای آن با یک کارشناس تغذی و یا داکتر معالج خود مشوره نمایید.

- مکمل های غذایی را خودسرانه مصرف نکنید و در صورت نیاز آنها را فقط از دواخانه های معتبر تهیه نمایید.
- در مصرف دوا به توصیه های افراد نا آگاه نظری آرایش گران، مریبان ورزشی و تبلیغات افراد سودجو و فرصت طلب توجه نکنید. صرف دوکتوران و فارماسیستان منابع مورد اعتماد جهت تجویز دوا و تنها دواخانه ها، مراکز مورد اعتماد برای تهیه دوا هستند.

- هرگز از نسخه فرد دیگر استفاده نکنید.
- از داکتر معالج تان در مورد راه های که عالیم ناراحت کننده چون آب ریزش بینی و خارش گلو را بدون مصرف آنتی بیوتیک برطرف می کند، سوال نمایید.
- آنتی بیوتیک ها را از زمان تعیین شده آن طولانی مصرف نکنید.

- هیچگاه به محض احساس بهبودی، خودسرانه دوا را قطع نکنید زیرا باقی مانده باکتری ها در بدن زنده مانده و هنگامی که این باکتری تکثیر کنند توانایی تغییر در ساختار خود را خواهند داشت و این امر مانع تاثیر آنتی بیوتیک قبلی می شود و برای اثر بخشی باید نوع آن را تغییر داد که خود هزینه تداوی را بالا می برد.

لست ستندرد های ملی

NATIONAL STANDARDS CATALOGUE

No	Name of Standard	No. of AS شماره ستندرد	ستندرد های ملی
423	Standard of Plastics - Un plasticized poly (vinyl chloride) (PVC-U) pipe, fittings and piping Systems for non-pressure underground drainage and Sewerage Specifications	AS 588	تل های پلاستیکی- اتصالات و سیستم نلدوانی
424	Standard of Melamine Tableware Specifications and Method of Testing	AS 589	ظرف غذا خوری ملامین
425	Standard of Terminology Relating to Plastics1	AS 590	اصطلاحات پلاستیک
426	Standard of Leather-Vocabulary, Part :1 (A-N)	AS 591	اصطلاحات چرم- قسمت اول
427	Standard of Practice to Enhance Identification of Drug Names on Labels	AS 592	روش بهبود در شناسائی نام های ادویه در لیبل ها
428	Standard for potato	AS 593	کجا لو
429	Standard for Dates	AS 594	اقسام خُرما
430	Standard of Tomato	AS 595	بیاز
431	Standard for direction of urban recycling stations- code of practice	AS 596	مراکز بازیافت زباله های شهری
432	Standard for plastic- recycled plastics- characterization of plastic wastes	AS 597	پلاستیک های بازیافتی - مشخصات زباله های پلاستیکی
433	Standard for biological activated sludge wastewater treatment process	AS 598	تصفیه فاضلاب - پروسس بیولوژیک لجن
434	Standard for Textile-Product of raw twisted silk	AS 599	طرز العمل تولید نخ تاییده شده ابریشم
435	Standard of Agglomerated Stone - Slabs and Tiles for Wall Finishes (internal and external)- Requirements and Test Methods	AS 600	مشخصات و روش آزمایش برای سنگ های مصنوعی تخته سنگ ها، مسلب ها و کاشی ها برای پوشش دیوار داخلی و خارجی
436	Standard of Medical cotton	AS 601	بنه برای مصارف طبی و صحی
437	Standard for bovine meat carcasses and cuts	AS 602	پارچه نمودن حننه گوشت گاو به قطعات عمده (بزرگ)
438	Standard for bovine meat cuts	AS 603	پارچه نمودن گوشت گاو به قطعات برجون (کوچک)
439	Standard for Code of practice for dry cleaning	AS 604	طرز العمل خشکه شوی
440	Standard Textiles – Professional care, dry cleaning and wet cleaning of fabrics and garments – Part 1: Assessment of performance after cleaning and finishing	AS 605	دقت مسلکی - خشکه شوی و شستشوی تکه ها و الیسه قسمت اول: انجام ارزیابی بعد از پاک کردن و تکمیل
441	Standard of Textiles – Professional care, dry cleaning and wet cleaning of fabrics and garments – Part 2: Procedure for testing performance when cleaning and finishing using tetra chloride ethylene- Test method	AS 606	دقت مسلکی - خشکه شوی و شستشوی تکه ها و الیسه- قسمت دوم : روش آزمایش پاک کاری و تکمیل با استفاده از محلول های هایدروکاربن
442	Standard of Textiles – Professional care, dry cleaning and wet cleaning of fabrics and garments – Part 3: Procedure for testing performance when cleaning and finishing using hydrocarbon solvents – Test method	AS 607	دقت مسلکی - خشکه شوی و شستشوی تکه ها و الیسه- قسمت سوم : روش آزمایش پاک کاری و تکمیل با استفاده از محلول های هایدروکاربن
443	Standard of Textiles – Professional care, dry cleaning and wet cleaning of fabrics and garments – Part 4: Procedure for testing performance when cleaning and finishing using simulated wet cleaning – Test method	AS 608	دقت مسلکی - خشکه شوی و شستشوی تکه ها و الیسه- قسمت چهارم : روش آزمایش عملیات پاک کاری و تکمیل با استفاده از روشیهای همگونه سازی شده ای شستشو

444	Standard of talk for cosmetics industry- specification and test methods	AS 611	بودر تلک مورد استفاده در صنایع آرایشی بهداشتی ویزگی ها و روش های آزمایش
445	Standard of Plastics Specifications for heavy duty polyethylene sacks	AS 612	مشخصات خریطه های پولی ایتلین
446	Standard of Mobile waste and recycling containers Part 1: Containers with 2 wheels with a capacity up to 400 liter for comb lifting devices- dimensions and design	AS 613	ابعاد و دیزاین مخازن منحرک زباله ها و بازیافت قسمت ۱: مخازن ۲ تایله با ظرفیت الی ۴۰۰ لیتر برای وسایل بلند کننده پنجه دار
447	The Standard of Mobile waste and recycling containers Part 2: Containers with 4 wheels with flat lid(s) with a capacity up to 1300 l for turn-on and/or comb lifting devices - Dimensions and design	AS 614	ابعاد و دیزاین مخازن منحرک زباله ها و بازیافت قسمت ۲: مخازن ۴ تایله با سریوش هموار و با ظرفیت الی ۱۳۰۰ لیتر برای وسایل بلند کننده ای باز و افقی و/ یا پنجه دار
448	Standard of Specification for aggregate for masonry mortar	AS 615	مشخصات قطعات دیوار حایل (استنادی) بدون مصاله
449	Standard of Test Methods for Sampling and Testing Concrete Masonry Units and Related Units	AS 616	روش آزمایش برای نمونه گیری و آزمایش بلوک های کانکریتی و محصولات مرتبیط دیگر کانکریتی
450	Standard of Test Method for Evaluating the Freeze-Thaw Durability of Manufactured Concrete Masonry Units and Related Concrete Units	AS 617	روش آزمایش برای ارزیابی مقاومت بلوک های کانکریتی ساخته شده و محصولات مرتبیط دیگر در مقابل بخ زدن - آب شدن
451	Quality Management Systems - Fundamentals and Vocabulary	AS ISO	سیستم های مدیر کیفیت - اصول و لغتمنامه
452	Quality Management Systems - Requirements	AS ISO	سیستم های مدیر کیفیت - مقررات
453	Quality Management Systems - Technical Corrigendum 1	AS ISO	سیستم های مدیر کیفیت - اصلاحیه تکنیکی ۱
454	Managing for the sustained success of an Organization - A quality management approach	AS ISO	مدیریت برای موفقیت پایداری بک اداره - روش مدیریت کیفیت
455	Managing for the sustained success of an Organization - A quality management approach	AS ISO	مدیریت برای موفقیت پایداری بک اداره - روش مدیریت کیفیت
456	Conformity assessment - Vocabulary and general principles	AS ISO	ارزیابی مطابقت - لغتمنامه و اصول عمومی
457	Conformity assessment – General requirements for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies	AS ISO	ارزیابی و مطابقت - نیازمندی های عمومی برای اعتباردهی در مطابقت با ارزیابی و مطابقت
458	Conformity assessment – Requirements for the operation of various types of bodies performing inspection	AS ISO	ارزیابی مطابقت - معیار عمومی برای فعالیت انواع مختلف نهاد های که تفتشی را اجرا میکنند
459	Conformity assessment – Requirements for bodies providing audit and certification of management systems	AS ISO	ارزیابی مطابقت - الزامات برای نهاد های که بررسی و تصدیق سیستم مدیریت را ارائه
460	Conformity assessment – Requirements and recommendations for content of a third-party audit report on management systems	AS ISO	ارزیابی مطابقت - الزامات و سفارشات برای متن گزارش هیئت مرجع سوم در سیستم مدیریت
461	General requirements for the competence of testing and calibration laboratories	AS ISO	الزامات عمومی برای شایستگی لابرatory های آزمایشی و تنظیمی
462	Conformity assessment – Requirements for bodies certifying products, processes and services	AS ISO	ارزیابی مطابقت - الزامات برای نهادی که محصولات، پروسه ها و خدمات را تصدیق میکنند
463	information Technology – Security techniques – Requirements for bodies providing audit and certification of information security management system	AS ISO	تکنالوژی معلوماتی - تجهیزات امنی - الزامات برای نهاد های بررسی و سرتیفیکت سیستم مدیریت
464	Environmental management systems – Requirements with guidance for use	AS ISO	سیستم های مدیریت محیط زیست - نیازمندی ها همراه با رهنما برای استفاده
465	Environmental management systems – General guidelines on principles, systems and support techniques	AS ISO	سیستم های مدیریت محیط زیست - رهنمود های عمومی در اصول ، سیستم ها و حمایه تکنیک
466	Environmental management – Vocabulary	AS ISO	مدیریت محیط زیست - لغتمنامه

قانون استاندارد ملی

به ادامه گذشته

وظایف و صلاحیت های اداره ملی استاندارد

اداره ملی استاندارد دارای وظایف و صلاحیت های ذیل میباشد:

۱۷. تدقیق ، ارزیابی ، تحلیل و آزمایش لابراتواری اموال تجاری اعم از وارداتی و صادراتی ، محصولات تولیدی و پروسه های خدماتی مشمول استاندارد اجباری به استثنای ادویه وسایر لوازم طبی ، مواد آرایشی، بهداشتی، غذای پروسس شده و تأسیسات مربوطه به منظور ارزیابی مطابقت و تأیید یا رد تصدیق و اسناد مربوط.

۱۸. اخذ حق الاجر مناسب در بدل اجرای خدمات برطبق طرز العمل مربوط.

۱۹. ارایه طرح ها و پیشہدات به شورای عالی استاندارد.

۲۰. اخذ مشوره های تخصصی و مسلکی از ادارات دولتی یا غیر دولتی ذیربسط.

۲۱. وضع و تحصیل جریمه های نقدی و تطبیق مؤیدات مندرج این قانون.

۲۲. تعلیق یا لغو جواز نامه، اعتبار نامه، تصدیق نامه، حق استفاده از علامت استاندارد و سایر امتیازات مندرج این قانون.

۲۳. معرفی مختلف از احکام مندرج این قانون به مراجع عدلي و قضائي.

۲۴. تنظیم امور مربوط به اعطای جواز نامه، اعتبار نامه، تصدیق نامه، حق استفاده از علامت استاندارد و سایر امتیازات مندرج این قانون در لوایح و طرز العمل ها.

۲۵. وضع لوایح و طرز العمل های مربوط.

۲۶. انجام سایر وظایفی که از طرف مراجع ذیصلاح محول می گردد.

Afghan National Standards Authority (ANSA) Magazine

Volume 19, June 2016

